

SBÍRKA ZÁKONŮ

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 158

Rozeslána dne 6. listopadu 2006

Cena Kč 34,-

O B S A H:

- 480. Zákon, kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
 - 481. Vyhláška o náležitostech průkazů zaměstnanců orgánů nemocenského pojištění pověřených kontrolou dodržování režimu dočasně práce neschopného pojištěnce
 - 482. Vyhláška o minimálních náležitostech statutu a povinných náležitostech zjednodušeného statutu fondu kolektivního investování
 - 483. Nález Ústavního soudu ze dne 27. září 2006 ve věci návrhu na zrušení ustanovení § 34 odst. 2 věty druhé, § 34 odst. 3 písm. a), § 34 odst. 6, § 40 a přílohy k zákonu č. 245/2006 Sb., o veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízeních a o změně některých zákonů
-

480**ZÁKON**

ze dne 5. října 2006,

**kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky
a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 212/1996 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 243/1999 Sb., zákona č. 204/2000 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 64/2001 Sb., zákona č. 491/2001 Sb., zákona č. 37/2002 Sb., zákona č. 171/2002 Sb., zákona

č. 230/2002 Sb., zákona č. 62/2003 Sb. a zákona č. 418/2004 Sb., se mění takto:

1. V § 39 a § 41 odst. 1 se číslo „2“ nahrazuje číslem „4“.

2. V § 50 odst. 5 se číslo „7“ nahrazuje číslem „5“.

Čl. II

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

Vlček v. r.**Klaus v. r.****Topolánek v. r.**

481

VYHLÁŠKA

ze dne 26. října 2006

o náležitostech průkazu zaměstnanců orgánů nemocenského pojištění pověřených kontrolou dodržování režimu dočasně práce neschopného pojištěnce

Ministerstvo práce a sociálních věcí stanoví podle § 199 odst. 1 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění:

§ 1

Průkaz zaměstnance orgánu nemocenského pojištění pověřeného kontrolou dodržování režimu dočasně práce neschopného pojištěnce obsahuje:

- a) označení „Průkaz zaměstnance pověřeného kontrolou“,
- b) název orgánu nemocenského pojištění, který průkaz vydal,
- c) velký státní znak,
- d) fotografii zaměstnance odpovídající požadavkům kladeným na fotografie pro vydání občanského průkazu¹⁾,

- e) titul, jméno, popřípadě jména a příjmení zaměstnance,
- f) osobní číslo zaměstnance,
- g) kontrolní oprávnění vyjádřené slovy „Držitel tohoto průkazu má oprávnění provádět kontrolu dodržování režimu dočasně práce neschopného pojištěnce podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění“,
- h) číslo průkazu,
- i) datum vydání průkazu,
- j) úřední razítko orgánu nemocenského pojištění a podpis osoby oprávněné vydat průkaz.

§ 2

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem, kterým nabývá účinnosti zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.

Ministr:

RNDr. Nečas v. r.

¹⁾ § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění zákona č. 559/2004 Sb.

482

VYHLÁŠKA

ze dne 27. října 2006

o minimálních náležitostech statutu a povinných náležitostech
zjednodušeného statutu fondu kolektivního investování

Česká národní banka stanoví podle § 139 písm. b) zákona č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, ve znění zákona č. 224/2006 Sb., (dále jen „zákon“):

ČÁST PRVNÍ
ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy a vymezení pojmů

(1) Tato vyhláška zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství¹⁾ a upravuje minimální náležitosti statutu, povinné náležitosti zjednodušeného statutu fondu kolektivního investování²⁾ a změny statutu, které podle zákona nepodléhají předchozímu schválení Českou národní bankou.

(2) Pro účely této vyhlášky se rozumí:

- a) podílem na zisku z výsledku hospodaření s majetkem fondu kolektivního investování – podíl na zisku z výsledku hospodaření s majetkem v podílovém fondu nebo dividenda investičního fondu,
- b) cílovým fondem kolektivního investování – fond kolektivního investování, jehož cenné papíry nabývá jiný fond kolektivního investování,
- c) internetovou adresou – URL adresa přístupná způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 2

Požadavky na obsah statutu
a zjednodušeného statutu

(1) Statut se člení alespoň na části odpovídající jednotlivým paragrafům části druhé hlavám I až III této vyhlášky, nestanoví-li tato vyhláška jinak (§ 19).

(2) Náležitosti vyžadované v § 15 lze uvést i v jiných částech statutu, pokud s nimi věcně souvisejí. Pokud jde o údaje podle § 4 odst. 3 písm. e) a f), § 5 písm. e), f) a i), § 6 odst. 2 písm. c), § 8 písm. b) až e), § 12 písm. f) až i), § 15 odst. 3 písm. c), § 16 písm. f) a § 18 odst. 5 písm. f), lze v příslušné části statutu od-

kázat na přílohu statutu, ve které je takový údaj uveden.

(3) Náležitosti vyžadované v části druhé hlavě IV se uvedou v části statutu podle odstavce 1, ke které podle svého obsahu náleží.

(4) Zjednodušený statut obsahuje náležitosti v pořadí uvedeném v § 21. Pokud jde o údaje podle § 23 odst. 5 ve spojení s § 8 písm. b) až e) a § 24 písm. b), c) a f), lze v příslušné části zjednodušeného statutu odkázat na přílohu zjednodušeného statutu, ve které je takový údaj uveden.

(5) Údaje obsažené ve zjednodušeném statutu musí být v souladu s údaji obsaženými ve statutu.

ČÁST DRUHÁ
MINIMÁLNÍ NÁLEŽITOSTI STATUTU

HLAVA I

OBECNÉ NÁLEŽITOSTI STATUTU

§ 3

Obecnými náležitostmi statutu jsou

- a) základní údaje o fondu kolektivního investování (§ 4),
- b) obhospodařuje-li majetek fondu kolektivního investování investiční společnost, údaje o této investiční společnosti (§ 5),
- c) investiční cíle a politika (§ 6),
- d) rizikový profil (§ 7),
- e) informace o historické výkonnosti (§ 8),
- f) zásady hospodaření s majetkem (§ 9),
- g) informace o výplatě podílů na zisku (§ 10),
- h) údaje o cenných papírech vydaných fondem kolektivního investování (§ 11),
- i) informace o úplatě za obhospodařování a ostatních výdajích hrazených z majetku fondu (§ 12),

¹⁾ Článek 28 směrnice Rady 85/611/ES ze dne 20. prosince 1985 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP), ve znění směrnic Evropského parlamentu a Rady 2001/107/ES a 2001/108/ES.

²⁾ § 84 odst. 1 zákona č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, ve znění zákona č. 224/2006 Sb.

- j) údaje o depozitáři (§ 13),
- k) údaje o svěření obhospodařování majetku nebo jeho části nebo výkonu činností souvisejících s kolektivním investováním (§ 14) a
- l) další informace (§ 15).

§ 4

Základní údaje o fondu kolektivního investování

(1) Základními údaji o fondu kolektivního investování jsou

- a) název podílového fondu nebo údaje o osobě³⁾ investičního fondu,
- b) údaje o rozhodnutí, na jehož základě došlo k vytvoření podílového fondu⁴⁾ nebo kterým bylo uděleno povolení k činnosti nebo vzniku⁵⁾ investičního fondu, v rozsahu označení orgánu, který rozhodnutí vydal, data vydání, čísla jednacího a data nabytí právní moci rozhodnutí,
- c) doba, na kterou je fond založen nebo vytvořen, a údaj o tom, zda po uplynutí doby, na kterou byl uzavřený podílový fond vytvořen, vstoupí do likvidace, nebo se přemění na otevřený podílový fond,
- d) údaj, zda je fond standardním nebo speciálním fondem⁶⁾; jde-li o speciální fond, též kategorie fondu podle § 49 odst. 1 a 2 zákona,
- e) údaje o osobě auditora,
- f) označení internetové adresy, prostřednictvím které fond uveřejňuje informace podle zákona způsobem umožňujícím dálkový přístup, a
- g) historické údaje o statusových věcech, zejména předchozí názvy fondu, údaje o sloučení, změnách obhospodařovatele, datum přeměny speciálního fondu na standardní fond; v případě, že určitý historický údaj není investičnímu fondu nebo obhospodařovateli znám nebo má pochybnost o správnosti takového údaje, uvede se vysvětlující dodatek.

(2) Základním údajem o fondu kolektivního investování je v případě podílového fondu také údaj o působnosti, pravomocích a pravidlech pro svolávání a rozhodování shromáždění podílníků, je-li zřízeno.

(3) Základními údaji o fondu kolektivního investování jsou v případě investičního fondu

- a) výše základního kapitálu,
- b) datum vzniku,
- c) údaje o konsolidačním celku⁷⁾, ke kterému investiční fond patří,
- d) údaj, zda investiční fond svěřil obhospodařování svého majetku investiční společnosti,
- e) seznam vedoucích osob s uvedením jejich funkcí a
- f) údaje o hlavních činnostech vedoucích osob, které vykonávají mimo investiční fond, pokud mají význam ve vztahu k investičnímu fondu.

§ 5

Údaje o investiční společnosti

Údaji o investiční společnosti jsou

- a) údaje o osobě investiční společnosti,
- b) výše základního kapitálu a údaj o splacení základního kapitálu,
- c) datum vzniku,
- d) údaje o rozhodnutí o povolení k činnosti v rozsahu označení orgánu, který rozhodnutí vydal, data vydání, čísla jednacího a data nabytí právní moci rozhodnutí a jeho pozdějších změn,
- e) seznam vedoucích osob s uvedením jejich funkcí,
- f) údaje o hlavních činnostech vedoucích osob, které vykonávají mimo investiční společnost, pokud mají význam ve vztahu k činnosti investiční společnosti nebo fondu kolektivního investování obhospodařovanému investiční společností,
- g) údaje o předmětu podnikání a poskytovaných službách,
- h) údaje o konsolidačním celku⁷⁾, ke kterému investiční společnost patří, a
- i) seznam fondů kolektivního investování obhospodařovaných investiční společností.

§ 6

Investiční cíle a politika

(1) Informace o investičních cílech obsahují výstižný popis cílů, které fond kolektivního investování sleduje, a tam, kde to přichází v úvahu, zejména

- a) specifikaci záruk poskytovaných třetími osobami za účelem ochrany investorů a omezení těchto záruk,

³⁾ § 2 odst. 1 písm. j) bod 1 zákona o kolektivním investování.

⁴⁾ § 9 odst. 1 zákona č. 248/1992 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění pozdějších předpisů.
§ 6 odst. 4 zákona o kolektivním investování.

⁵⁾ § 8 odst. 1 zákona o investičních společnostech a investičních fondech.
§ 4 odst. 2 zákona o kolektivním investování.

⁶⁾ § 2 odst. 1 písm. d) a e) zákona o kolektivním investování.

⁷⁾ § 22 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

- b) údaj, že fond zamýšlí sledovat určitý index nebo ukazatel (benchmark); z tohoto údaje musí vyplývat, o jaký index nebo ukazatel se jedná a jakým způsobem nebo v jaké míře jej fond sleduje, a
- c) údaj, že fond kopíruje určitý index; z tohoto údaje musí vyplývat, o jaký index se jedná, v jaké míře je index kopírován, ke kterému segmentu trhu se index vztahuje a kde může investor získat bližší informace o indexu včetně jeho aktuální hodnoty (zejména internetová adresa).

(2) Informace o investiční politice fondu kolektivního investování obsahují

- a) podrobnější označení fondu podle rizika druhu aktiv, do kterých převážně investuje, například fond peněžního trhu, fond akciový, fond dluhopisový, pokud je takové označení obvykle užívané,
- b) podrobné vymezení druhů aktiv, do kterých má fond investovat, včetně investičních limitů, pokud jsou stanoveny,
- c) údaje podle písmene b) v rozsahu a struktuře podle přílohy č. 1 k této vyhlášce,
- d) podle povahy příslušných aktiv, do kterých má fond kolektivního investování investovat,
 - 1. maximální limit investic do investičních cenných papírů z nové emise podle § 26 odst. 1 písm. b) nebo § 51 odst. 1 písm. a) zákona,
 - 2. maximální limit investic do investičních cenných papírů nebo nástrojů peněžního trhu, které obsahují derivát podle § 27 odst. 7 zákona, včetně jejich typu a charakteristiky jejich ekonomické podstaty a způsobu, jakým budou zohledňována rizika spojená s uvedenými investicemi,
 - 3. výčet nejpoužívanějších typů finančních derivátů s uvedením regulovaných trhů, na nichž hodlá fond s předmětnými deriváty nakládat, a v případě, že se bude jednat o deriváty nepřijaté k obchodování na regulovaném trhu podle § 26 odst. 1 písm. a) zákona (OTC deriváty), uvedou se podmínky výběru protistran. U každého typu derivátu se uvede jeho ekonomická charakteristika a informace, zda operace s tímto derivátem budou v rámci efektivního obhospodařování majetku⁸⁾ prováděny za účelem snížení rizik z investování (zajištění aktiv fondu proti nepříznivému vývoji kurzů cenných papírů, měn, úrokových sazeb nebo indexů) nebo snížení nákladů, nebo za účelem dosažení dodatečných výnosů pro fond, a upozornění, že jednotlivá rizika spojená s uvede-

nými investicemi jsou uvedena v rizikovém profilu fondu (§ 7). Výčet se doplní o informaci, zda fond kolektivního investování může používat i výslovně neuvedené typy finančních derivátů a za jakých podmínek,

- 4. maximální limit investic pro otevřené pozice vztahující se k finančním derivátům (expozice finančních derivátů),
- 5. maximální limit investic do nástrojů peněžního trhu uvedených v § 26 odst. 1 písm. h) bodu 4 nebo § 51 odst. 1 písm. a) zákona a označení jejich emitentů,
- 6. popis všech významných charakteristik investičních cenných papírů nebo nástrojů peněžního trhu podle § 26 odst. 1 písm. i) zákona, včetně zohlednění rizik vyplývajících z investic do těchto aktiv ve srovnání s investičními cennými papíry a nástroji peněžního trhu podle § 26 odst. 1 písm. a) a h) zákona,
- 7. označení emitentů a subjektů, které převzaly záruku za investiční cenné papíry nebo nástroje peněžního trhu, pokud fond hodlá uplatňovat výjimku podle § 29 odst. 1 zákona nebo možnost podle § 51 odst. 5 zákona. Standardní fond uvede rovněž údaj o tom, že se jedná o výjimku povolenou Českou národní bankou⁹⁾,
- 8. druhy dluhopisů podle kategorie jejich emitenta (státní dluhopisy, komunální dluhopisy, dluhopisy emitované obchodními společnostmi apod.), modifikované durace dluhopisového portfolia a požadavky na hodnocení kvality dluhopisů (rating),
- 9. popis způsobu, jakým bude ověřováno, zda došlo k naplnění podmínek výjimky podle § 28 odst. 2 písm. c) nebo § 51 odst. 4 písm. a) zákona, v případě, že fond hodlá u investičních cenných papírů nebo nástrojů peněžního trhu uplatňovat takovou výjimku,
- e) podrobnější údaje o investiční politice, podle které bude fond koncentrovat své investice v určitém průmyslovém odvětví, státě či regionu, jiné části trhu nebo určitém druhu aktiv,
- f) v případě uvedeném v písmenu e) upozornění, že takové investování může přinášet zvýšené riziko, ačkoli fond investuje v souladu s principy stanovenými statutem a právními předpisy, a že jednotlivá rizika spojená s uvedenými investicemi jsou uvedena v rizikovém profilu fondu (§ 7),
- g) údaj, zda fond bude provádět repooperace nebo půjčovat cenné papíry, podmínky výběru protistran těchto obchodů a charakteristiky cenných

⁸⁾ § 4 vyhlášky č. 139/2005 Sb., o používání technik a nástrojů k obhospodařování majetku standardního fondu a speciálního fondu, který shromažďuje peněžní prostředky od veřejnosti.

⁹⁾ § 29 odst. 1 zákona o kolektivním investování.

papírů, které mohou být předmětem těchto obchodů,

- h) podrobnější údaje o zajištění v případě, že návratnost investice, její části nebo výnos z této investice mají být zajištěny (zajištěné fondy) a uvedení způsobu, jakým bude zajištění dosaženo. Pokud existují podmínky, na jejichž základě se fond částečně nebo v plné míře podílí na vývoji určitého indexu nebo ukazatele, uvedou se i tyto podmínky a
- i) údaj, zda je styl obhospodařování fondu založen na taktickém umisťování aktiv a s jakou frekvencí portfolio přizpůsobuje.

(3) Zaměření a cíle investiční politiky obsahují dále charakteristiku typického investora, pro kterého je fond kolektivního investování určen, a to zejména z hlediska vztahu investora k rizikům spojeným s investováním do fondu, požadované úrovně jeho zkušeností s investováním na kapitálovém trhu a z hlediska přibližné doby, po kterou by měla být investice držena, aby investor mohl dosáhnout očekávaného výnosu.

§ 7

Rizikový profil

Rizikový profil fondu kolektivního investování obsahuje

- a) upozornění, že hodnota investice může klesat i stoupat a že není zaručena návratnost původně investované částky,
- b) v závislosti na zvolené investiční politice detailní popis všech podstatných rizik spojených se zvolenou investiční politikou, se kterými se investor může setkat v souvislosti se svou investicí do fondu kolektivního investování, například
 1. rizika nestálé aktuální hodnoty cenného papíru vydaného fondem v důsledku skladby majetku nebo způsobu obhospodařování majetku fondu,
 2. tržního rizika vyplývajícího z vlivu změn vývoje celkového trhu na ceny a hodnoty jednotlivých druhů majetku fondu,
 3. úvěrového rizika spočívajícího v tom, že emitent nebo protistrana nedodrží svůj závazek,
 4. rizika vypořádání spojeného s tím, že vypořádání transakce neproběhne tak, jak se předpokládalo z důvodu, že protistrana nezaplatí nebo nedodá investiční nástroje ve stanovené lhůtě,
 5. rizika nedostatečné likvidity spočívajícího v tom, že určité aktivum fondu nebude zpeněženo včas za přiměřenou cenu a že fond z tohoto důvodu nebude schopen dostát závazkům ze žádostí o odkoupení podílových listů, nebo

že může dojít k pozastavení odkupování cenných papírů vydaných fondem,

6. měnového rizika spočívajícího v tom, že hodnota investice může být ovlivněna změnou devizového kurzu,
7. rizika spojeného s jednotlivými typy finančních derivátů, které fond hodlá nabývat,
8. rizika ztráty majetku svěřeného do úschovy nebo jiného opatrování, které může být zapříčiněno zejména insolventností, nedbalostním nebo úmyslným jednáním osoby, která má v úschově nebo jiném opatrování majetek fondu nebo cenné papíry vydané fondem,
9. rizika souvisejícího s investičním zaměřením fondu na určité průmyslové odvětví, státy či regiony, jiné části trhu nebo určité druhy aktiv,
10. rizika, že investiční společnosti vznikne při zákonem stanovených podmínkách povinnost uhradit závazky z majetku v podílovém fondu, který vznikl přeměnou z investičního fondu¹⁰⁾, nebo
11. rizika, že ze zákonem stanovených důvodů může být fond zrušen, například z důvodu rozhodnutí o přeměně fondu, vlastního kapitálu nižšího než 50 mil. Kč, žádosti o odnětí povolení, zrušení investiční společnosti s likvidací, rozhodnutí soudu.

§ 8

Informace o historické výkonnosti

Informacemi o historické výkonnosti fondu kolektivního investování jsou

- a) upozornění, že údaje o historické výkonnosti v minulosti nejsou ukazatelem výkonnosti budoucí,
- b) historická výkonnost v podobě sloupcového diagramu znázorňujícího roční výnosy po zdanění za posledních alespoň 10 po sobě následujících let; v případě, že fond existuje po dobu kratší než 10 let, avšak po dobu delší než 1 rok, uvedou se roční výnosy za všechny roky jeho existence. Údaje o historické výkonnosti musí být doplněny vysvětlivkou, zda výkonnost fondu zahrnuje i poplatky spojené s vydáváním (úpisem) a odkupováním cenných papírů vydaných fondem,
- c) srovnání historické výkonnosti [písmeno b)] s vývojem benchmarku sledovaného fondem v případě, že fond takový benchmark sleduje. Srovnání se uvede v podobě sloupcového diagramu zachycujícího srovnávané údaje,
- d) celková průměrná historická výkonnost za období posledních 3, 5 a 10 po sobě následujících let, pokud fond po takové období existuje, a za období

¹⁰⁾ § 136 odst. 13 zákona o kolektivním investování.

jeho existence, pokud existuje po dobu kratší než 10 let, a

- e) srovnání celkové průměrné výkonnosti za období posledních 3, 5 a 10 let, pokud fond po takovou dobu existuje, s vývojem benchmarku sledovaného fondem, a za období jeho existence, pokud existuje po dobu kratší než 10 let.

§ 9

Zásady hospodaření s majetkem

Zásady hospodaření s majetkem fondu kolektivního investování obsahují

- a) účetní období,
- b) pravidla a lhůty pro oceňování majetku,
- c) způsob použití zisku z výsledku hospodaření,
- d) informaci o zákazu použití majetku fondu k poskytnutí úvěru, půjčky, daru a zajištění závazku třetí osoby nebo úhradě závazku, který nesouvisí s obhospodařováním fondu kolektivního investování podle § 34 nebo § 49a odst. 2 zákona,
- e) informaci o zákazu provádět nekryté prodeje podle § 35 nebo § 49a odst. 4 zákona a
- f) podmínky, za kterých fond přijímá úvěry nebo půjčky, v případě, že fond hodlá přijímat úvěry nebo půjčky podle § 33, § 49a odst. 3 nebo § 53i odst. 4 až 6 zákona, včetně pravidel pro jejich zajištění.

§ 10

Informace o výplatě podílů na zisku

Pokud fond kolektivního investování vyplácí podíl na zisku, uvede informace o výplatě podílů na zisku z výsledků hospodaření s majetkem fondu kolektivního investování, které obsahují

- a) rozhodný den pro výplatu podílů na zisku,
- b) lhůtu pro výplatu podílů na zisku,
- c) způsob, jakým budou podíly na zisku vypláceny, a
- d) dobu, ve které se promlčuje nárok na výplatu podílů na zisku.

§ 11

Údaje o cenných papírech vydaných fondem kolektivního investování

Údaji o cenných papírech vydaných fondem kolektivního investování jsou

- a) druh,
- b) údaj, zda se jedná o cenné papíry registrované na

oficiálním trhu, kótované cenné papíry nebo cenné papíry přijaté k obchodování na volném trhu¹¹⁾,

- c) forma,
- d) podoba,
- e) jmenovitá hodnota, je-li stanovena,
- f) označení měny, ve které je uváděna hodnota cenných papírů,
- g) identifikační označení podle mezinárodního systému číslování pro identifikaci cenných papírů (ISIN), je-li přiděleno,
- h) označení osob zajišťujících případnou úschovu cenných papírů v listinné podobě,
- i) údaje o osobě, která eviduje cenné papíry v zaknihované podobě podle zvláštního zákona¹²⁾, a stručný popis způsobu této evidence,
- j) popis práv spojených s cennými papíry, způsob a lhůty k jejich uplatnění a
- k) označení způsobu nebo dokladu, kterým se prokazuje vlastnické právo k cenným papírům.

§ 12

Úplata za obhospodařování a ostatní výdaje hrazené z majetku fondu

Informacemi o úplatě za obhospodařování a ostatních výdajích hrazených z majetku fondu kolektivního investování jsou

- a) způsob určení a stanovení výše úplaty investiční společnosti, pokud obhospodařuje majetek fondu,
- b) způsob určení a stanovení výše úplaty depozitáři,
- c) způsob určení a stanovení výše úplaty osobám, kterým je svěřeno obhospodařování majetku fondu nebo jeho části, případně které jsou pověřeny výkonem některých činností souvisejících s obhospodařováním majetku fondu¹³⁾, pokud k takovému svěřeni nebo pověření dochází a pokud je hrazena z majetku fondu,
- d) přehled ostatních výdajů hrazených z majetku fondu, které nejsou zahrnuty v úplatách podle písmen a) až c),
- e) maximální výše poplatků za obhospodařování, kterou lze účtovat jak fondu samotnému, tak jinému fondu kolektivního investování, do kterého hodlá investovat, pokud fond investuje podstatnou část svých aktiv do jiného fondu kolektivního investování,

¹¹⁾ § 40, 44 a 46 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁾ Část sedmá zákona o podnikání na kapitálovém trhu.

¹³⁾ § 15 zákona o kolektivním investování.

- f) ukazatel celkové nákladovosti fondu (TER) za předchozí účetní období v procentním vyjádření, který se rovná poměru celkových provozních nákladů k průměrné měsíční hodnotě vlastního kapitálu, přičemž celkovými provozními náklady se rozumí součet nákladů na poplatky a provize, správních nákladů a ostatních provozních nákladů ve výkazu o nákladech, výnosech a ziscích nebo ztrátách dle zvláštního právního předpisu, který upravuje informování o hospodářské situaci, po odečtení poplatků a provizí na operace s investičními instrumenty podle tohoto zvláštního právního předpisu,
- g) syntetický TER v případě, že fond investuje alespoň 10 % hodnoty majetku do jiných fondů kolektivního investování, které uveřejňují vlastní TER. Syntetický TER v procentním vyjádření se rovná součtu vlastního TER a TER každého z cílových fondů v poměru odpovídajícím podílu investice do cílového fondu na celkovém majetku, přičemž procentní vyjádření poměru přírůžek a srážek cílových fondů k průměrné měsíční hodnotě vlastního kapitálu se v tomto případě započítávají do TER cílových fondů. V případě, že cílový fond patří do stejného konsolidačního celku jako fond kolektivního investování, pro který je syntetický TER počítán, tyto přírůžky a srážky nesmí být pro účely výpočtu TER započítány. Pokud cílový fond nezveřejňuje vlastní TER, pro účely výpočtu syntetického TER se jeho výše odhadne. Syntetický TER se vypočte podle vzorce uvedeného v příloze č. 2 k této vyhlášce,
- h) odhad výše jednotlivých nákladů v procentním vyjádření k odhadované průměrné měsíční hodnotě vlastního kapitálu pro kalendářní rok, ve kterém je fond založen, a pro každý další kalendářní rok následující po předchozím účetním období, a to ve struktuře podle přílohy č. 3 k této vyhlášce,
- i) ukazatel obrátkovosti aktiv (PTR) za poslední účetní období, vyjádřený v procentech a vypočtený podle vzorce uvedeného v příloze č. 4 k této vyhlášce.

§ 13

Údaje o depozitáři

Údaji o depozitáři jsou

- a) údaje o osobě depozitáře,
- b) popis základních charakteristik činnosti depozitáře včetně vymezení jeho odpovědnosti zejména za úschovu a jiné opatrování majetku fondu, a to

i v případě, kdy depozitář delegoval výkon této činnosti na třetí osobu, a

- c) údaje o osobách, na které depozitář delegoval úschovu nebo jiné opatrování majetku fondu.

§ 14

Údaje o svěření obhospodařování majetku nebo jeho části nebo výkonu činností souvisejících s kolektivním investováním

(1) Údaji o svěření obhospodařování majetku fondu kolektivního investování nebo jeho části jiné osobě¹⁴⁾ jsou

- a) informace, jaká část majetku se svěřuje do obhospodařování jiné osobě, a bližší označení příslušné části majetku a
- b) údaje uvedené v odstavci 3.

(2) Údaji o svěření výkonu činností souvisejících s kolektivním investováním jsou

- a) označení činností souvisejících s kolektivním investováním, které se svěřují jiné osobě¹⁵⁾, a
- b) údaje uvedené v odstavci 3.

(3) Údaji o osobách, kterým bylo svěřeno obhospodařování majetku fondu kolektivního investování nebo jeho části nebo výkon činností souvisejících s kolektivním investováním, jsou

- a) údaje o těchto osobách a
- b) označení hlavních nebo jiných významných činností, které takové osoby vykonávají.

§ 15

Další informace

(1) Dalšími informacemi jsou informace o statutu a zjednodušeném statutu, doplňující informace o fondu kolektivního investování a ekonomické informace a ostatní informace.

(2) Informacemi o statutu a zjednodušeném statutu jsou

- a) pravidla pro přijímání a změny statutu a zjednodušeného statutu a způsob jejich uveřejňování, ledaže jsou tyto informace uvedeny ve stanovách investičního fondu, které se přikládají ke statutu,
- b) upozornění, že vedle statutu fond uveřejňuje také zjednodušený statut, který obsahuje vybrané údaje ze statutu, a že tyto údaje musí být v souladu s údaji obsaženými ve statutu,
- c) označení orgánu nebo osoby v rámci investiční

¹⁴⁾ § 78 odst. 1 a 4 zákona o kolektivním investování.

¹⁵⁾ § 78 odst. 3 zákona o kolektivním investování.

společnosti nebo investičního fondu, do jejichž působnosti náleží schvalování statutu a jeho změn,

- d) datum podpisu platného znění statutu statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu s uvedením jeho jména a příjmení,
- e) upozornění na práva upisovatele uvedená v § 84a odst. 7 zákona a
- f) uvedení způsobu, jakým může každý upisovatel cenného papíru vydaného fondem kolektivního investování dokumenty podle písmene e) bodu 2 získat v písemné nebo elektronické podobě.

(3) Doplňujícími informacemi o fondu kolektivního investování a ekonomickými informacemi jsou

- a) informace o podmínkách, za kterých může být rozhodnuto o zrušení nebo přeměně fondu, včetně lhůty, v jaké budou investoři o tomto záměru informováni, a postupu při zrušení nebo přeměně,
- b) informace o právech vlastníků cenných papírů ve vztahu ke zrušení nebo přeměně fondu,
- c) uvedení kontaktního místa, kde je možné v případě potřeby získat dodatečné informace (adresa, telefon, e-mailová adresa, internetová adresa, údaje o kontaktní osobě, pracovní době),
- d) základní informace o daňovém systému, který se vztahuje na fond, držbu a převod cenných papírů tohoto fondu, včetně upozornění, že režim zdanění příjmu nebo zisků jednotlivých investorů záleží na platných daňových předpisech, které nemusí být pro každého investora shodné, a že v případě, kdy si investor není jistý ohledně režimu zdanění týkajícího se tohoto investora, by měl vyhledat profesionální poradu, a
- e) způsob a četnost uveřejňování zpráv o hospodaření fondu.

(4) Ostatními informacemi jsou

- a) údaje o orgánu dohledu fondu¹⁶⁾ (název, adresa, telefon, e-mailová adresa a internetová adresa) a
- b) upozornění investorům, že povolení ke vzniku nebo vytvoření fondu, výkon dohledu a schválení statutu Českou národní bankou nejsou zárukou návratnosti investice nebo výkonnosti fondu kolektivního investování, nemohou vyloučit možnost porušení právních povinností či statutu investičním fondem nebo investiční společností, depozitářem nebo jinou osobou a nezaručují, že případná škoda způsobená takovým porušením bude nahrazena.

HLAVA II

ZVLÁŠTNÍ NÁLEŽITOSTI STATUTU PODÍLOVÉHO FONDU

§ 16

Informace o vydávání a odkupování podílových listů podílového fondu

Informacemi o vydávání a odkupování podílových listů jsou

- a) způsob určení a četnost stanovení aktuální hodnoty podílového listu a upozornění, že investiční společnost bude vydávat podílové listy otevřeného podílového fondu za částku podle § 11 odst. 2 zákona, pokud investiční společnost hodlá podle tohoto ustanovení postupovat,
- b) způsob určení místa a četnosti uveřejňování aktuální hodnoty,
- c) postupy a podmínky vydávání podílových listů, zejména určení rozhodného dne, výše přírážky, minimální částky nebo množství podílových listů při vydání, způsob zaokrouhlování hodnoty podílového listu, termíny pro vypořádání žádostí o vydání podílových listů, včetně vyrovnání nedoplatků, případně přeplatků,
- d) postupy a podmínky pro odkupování podílových listů, zejména výše srážky, minimální částky, za kterou lze provést jednotlivé odkoupení, lhůty pro odkoupení, způsob zaokrouhlování hodnoty podílového listu, včetně vyrovnání nedoplatků, případně přeplatků,
- e) důvody, pro které může být odkupování pozastaveno,
- f) údaje o místě vydávání a odkupování; jsou-li podílové listy veřejně nabízeny nebo vydávány v jiném členském státě Evropské unie, uvede se místo odkupování v tomto státě,
- g) označení poplatků hrazených podílníkem osobě zajišťující evidenci podílových listů a
- h) označení regulovaných trhů, na nichž jsou podílové listy přijaty k obchodování nebo na nichž jsou uveřejňovány jejich ceny.

HLAVA III

ZVLÁŠTNÍ NÁLEŽITOSTI STATUTU INVESTIČNÍHO FONDU

§ 17

Informace o stanovách, úpisu akcií a obchodování s akciemi

(1) Zvláštní náležitosti statutu investičního fondu obsahují

- a) informaci, zda jsou stanovy přiloženy ke statutu,

¹⁶⁾ § 102 odst. 1 zákona o kolektivním investování.

- b) informaci, že budou investorovi na žádost poskytnuty, nebo
- c) údaj o místě, kde je možno do nich nahlédnout [§ 84 odst. 5 písm. b) zákona], s tím, že tato informace se uvede za každý členský stát Evropské unie, v němž jsou akcie veřejně nabízeny.

(2) Zvláštní náležitosti statutu investičního fondu jsou dále informace o úpisu a obchodování s akciemi investičního fondu, které obsahují

- a) popis postupu při úpisu akcií s údaji o lhůtách pro upisování, včetně případné možnosti ukončit předčasně upisování nebo krátit uskutečněné upisování,
- b) označení místa, kde se akcie upisují, případně také údaje o osobách, které poskytují služby související s upisováním těchto akcií; pokud jsou akcie upisovány v jiném členském státě Evropské unie, uvede se místo v tomto státě, kde tyto akcie lze nabýt,
- c) údaje o osobách, které upsaly nebo upisují celou nebo převážnou část emise akcií nebo se za úpis této emise zaručily, a předmět jejich činnosti; jestliže se úpis nevztahuje na celou emisi, uvede se údaj o části emise, která nebyla upsána,
- d) údaj o předpokládaném výnosu nebo čistém výnosu emise pro investiční fond spolu s uvedením účelu použití takto získaných prostředků,
- e) označení bankovního účtu investičního fondu u depozitáře, na který upisovatelé složí peněžní prostředky na splacení upsaných akcií,
- f) způsob určení četnosti stanovení aktuální hodnoty akcie,
- g) způsob, místo a četnost uveřejňování aktuální hodnoty akcie¹⁷⁾,
- h) poplatky hrazené akcionářem osobě zajišťující evidenci akcií¹¹⁾,
- i) označení regulovaných trhů, na nichž jsou akcie přijaty k obchodování, nebo na nichž jsou uveřejňovány jejich ceny, a
- j) postup při zvyšování základního kapitálu investičního fondu.

HLAVA IV

ZVLÁŠTNÍ NÁLEŽITOSTI STATUTU SPECIÁLNÍHO FONDU

§ 18

Speciální fond nemovitostí

(1) Zvláštními náležitostmi statutu speciálního fondu nemovitostí jsou

- a) informace o investiční politice,
- b) zásady hospodaření s majetkem ve vztahu k nemovitostem,
- c) zásady hospodaření s majetkem ve vztahu k nemovitostní společnosti,
- d) zásady hospodaření s majetkem ve vztahu k oceňování majetku,
- e) informace o rizicích spojených s investicemi,
- f) další informace.

(2) Informace o investiční politice obsahují

- a) u druhů aktiv, do kterých má fond převážně investovat podle § 6 odst. 2 písm. b), v případě
 - 1. nemovitostí také charakteristiku jejich příslušenství,
 - 2. nemovitostních společností také rámcový popis jejich obchodní činnosti,
- b) u limitů pro investování do nemovitostí a nemovitostních společností také maximální limit investic do
 - 1. jedné nemovitosti,
 - 2. příslušenství jedné nemovitosti ve vztahu k hodnotě jedné nemovitosti,
 - 3. všech nemovitostí nabývaných za účelem jejich dalšího prodeje,
 - 4. jedné nemovitostní společnosti,
 - 5. všech nemovitostních společností,
- c) bližší údaje o výjimkách z povinnosti dodržovat investiční limity, zejména stanovení doby, po kterou nebude fond dodržovat investiční limity, uvedení investičních limitů, které budou po tuto dobu uplatňovány, a zda po tuto dobu fond odkupuje podílové listy,
- d) zásady pro uvedení rozložení majetku fondu do souladu se zákonem v případě překročení zákonných investičních limitů (§ 53a odst. 3, § 53d odst. 5 zákona),
- e) popis využití nemovitostí, které fond hodlá nabývat do svého majetku, a
- f) vymezení států, na jejichž území lze nabývat nemovitosti, a v případě jiných států také
 - 1. limity pro investice do nemovitostí na území příslušného státu a
 - 2. celkový limit pro investice na území jiných států.

(3) Zásady hospodaření s majetkem ve vztahu k nemovitostem obsahují

- a) pravidla pro nabývání a prodej nemovitostí, ze-

¹⁷⁾ Vyhláška č. 270/2004 Sb., o způsobu stanovení reálné hodnoty majetku a závazků fondu kolektivního investování a o způsobu stanovení aktuální hodnoty akcie nebo podílového listu fondu kolektivního investování, ve znění pozdějších předpisů.

jména podmínky, za kterých lze nabýt nemovitost zatíženou zástavním právem, věcným břemenem, předkupním právem jako právem věcným a užívacím právem, a postup určení ceny nemovitosti, pokud se ceny stanovené posudky znalců liší,

- b) podmínky, za kterých lze
 - 1. prodat nemovitost, která byla nabyta za účelem jejího provozování,
 - 2. provozovat nemovitost, která byla nabyta za účelem jejího dalšího prodeje,
- c) pravidla provozování nemovitostí v majetku fondu, zejména pravidla pro výdaje spojené s udržováním či zlepšováním jejich stavu,
- d) podmínky, za kterých lze nemovitost v majetku fondu zatížit zástavním právem, věcným břemenem, předkupním právem jako právem věcným a užívacím právem třetí osoby, a
- e) v případě nemovitostí nacházejících se na území jiného státu zejména
 - 1. zásady pro nabývání, provozování a prodej nemovitostí na území tohoto státu, stanovené s ohledem na možná rizika,
 - 2. informace o ochraně investic včetně zpětného vývozu kapitálu a jeho výnosů,
 - 3. vymezení způsobu, jakým depozitář bude vůči takovým nemovitostem vykonávat svá práva a povinnosti.

(4) Zásady hospodaření s majetkem ve vztahu k účasti na nemovitostní společnosti obsahují

- a) podmínky, za kterých lze nabýt a držet nebo měnit rozsah účasti na nemovitostní společnosti,
- b) pravidla pro zabezpečení splnění podmínek podle písmene a), včetně zabezpečení plnění povinností depozitáře, a
- c) podmínky, za nichž fond může nabýt účast na nemovitostní společnosti, která hodlá do svého majetku pořízovat nemovitost zatíženou právy podle odstavce 3 písm. a) nebo již takovou nemovitost ve svém majetku má.

(5) Zásady hospodaření s majetkem ve vztahu k oceňování majetku jsou

- a) pravidla pro výběr znalce investiční společnosti a informace o pravidlech pro výběr znalce depozitářem,
- b) pravidla pro odměňování znalců,
- c) pravidla pro ustavení výboru odborníků, výběru jeho členů, trvání a pozbývání členství,
- d) pravidla činnosti výboru odborníků v rozsahu požadavků podle § 53f odst. 8 zákona,
- e) pravidla odměňování členů výboru odborníků,
- f) seznam členů výboru odborníků, datum vzniku jejich funkce a údaje o jejich odborné způsobilosti a zkušenostech se stanovováním hodnoty nemovi-

totí a údaj o tom, který ze členů je určen depozitářem, a

- g) pravidla pro případ, že výbor odborníků nebo depozitář doporučí fondu, aby zajistil nové ocenění nemovitosti jedním nezávislým znalcem, nebo Česká národní banka uloží zajistit takové ocenění, včetně lhůty, ve které bude provedeno nové ocenění nemovitosti.

(6) Informace o rizicích spojených s investicemi obsahují například upozornění na

- a) rizika spojená se stavebními vadami,
- b) rizika spojená s nabytím zahraniční nemovitosti, například politickou, ekonomickou nebo právní nestabilitu,
- c) rizika spojená s možností selhání nemovitostní společnosti, ve které má fond účast,
- d) rizika spojená s povinností prodat aktivum fondu z důvodů nesplnění podmínek spojených s jeho držením (§ 53d odst. 3 zákona) a
- e) rizika spojená s možností pozastavit vydávání a odkupování podílových listů až na 2 roky (§ 12 odst. 4 zákona).

(7) Dalšími informacemi jsou

- a) informace o osobách, které pro fond zajišťují zcela nebo zčásti provozování nemovitostí, a pravidla pro výběr těchto osob a
- b) informace o osobách, které se pro fond podílejí na nabývání nemovitostí nebo nemovitostních společností, a pravidla pro výběr těchto osob.

§ 19

Speciální fond kvalifikovaných investorů

(1) Statut fondu kvalifikovaných investorů nemusí obsahovat náležitosti podle § 8, § 12 písm. g) a i) a dále informace o způsobu uveřejňování statutu, zjednodušeného statutu a jejich změn podle § 15 odst. 2 písm. a), pokud statut a zjednodušený statut není uveřejňován.

(2) Informace o investiční politice fondu kvalifikovaných investorů místo informací podle § 6 odst. 2 písm. b) až d) obsahují

- a) vymezení aktiv, do kterých má fond investovat,
- b) vymezení technik a nástrojů, které má fond používat k obhospodařování svého majetku, a
- c) limity pro omezení a rozložení rizika.

(3) Zásady hospodaření s majetkem fondu kvalifikovaných investorů místo informací podle § 9 písm. d) až f) obsahují pravidla pro poskytování a přijímání úvěrů a půjček, včetně maximálních limitů.

(4) Údajem o cenných papírech vydaných fondem kolektivního investování je také informace o tom,

že veřejné nabízení cenných papírů a jejich propagace je zakázána.

(5) Zvláštní náležitosti statutu fondu kvalifikovaných investorů obsahují

- a) vymezení okruhu investorů, pro které je speciální fond kvalifikovaných investorů určen; tím není dotčen § 6 odst. 3,
- b) podrobnosti o způsobu ověření zkušeností investorů s investováním do aktiv, na které se investiční politika fondu zaměřuje,
- c) nejvyšší přípustný počet investorů,
- d) výše minimální vstupní investice jednoho investora,
- e) podmínění převoditelnosti cenných papírů vydaných fondem kvalifikovaných investorů souhlasem fondu a podmínky, za nichž fond uděluje souhlas s jejich převodem,
- f) stanovení povinnosti nabyvatele cenného papíru vydaného fondem kvalifikovaných investorů v případě přechodu vlastnického práva k cennému papíru bez zbytečného odkladu informovat fond o změně vlastníka a
- g) pravidla poskytování informací včetně pravidel pro případ, že fond využívá výjimky z povinnosti tyto informace uveřejňovat (§ 88 odst. 5 zákona).

§ 20

Společné zvláštní náležitosti statutu speciálního fondu nemovitostí a speciálního fondu kvalifikovaných investorů

Společné zvláštní náležitosti statutu speciálního fondu nemovitostí a speciálního fondu kvalifikovaných investorů jsou

- a) termíny pro podání žádosti o odkup cenných papírů otevřeného podílového fondu, pokud fond takové termíny stanoví, a
- b) zvláštní lhůta pro pozastavení vydávání a odkupování cenných papírů fondu (§ 12 odst. 4 zákona), v případě, že fond tuto lhůtu stanoví.

ČÁST TŘETÍ

POVINNÉ NÁLEŽITOSTI ZJEDNODUŠENÉHO STATUTU FONDU KOLEKTIVNÍHO INVESTOVÁNÍ

§ 21

Povinné náležitosti zjednodušeného statutu

(1) Povinnými náležitostmi zjednodušeného statutu jsou

- a) obecné informace o fondu kolektivního investování (§ 22),
- b) informace o investicích s jednoznačně rozlišenými

informacemi o investičních cílech a investiční politice v případě, kdy by jejich společné uvedení bylo zavádějící (§ 23),

- c) ekonomické informace (§ 24),
- d) obchodní informace (§ 25) a
- e) doplňující informace (§ 26).

(2) Povinnými náležitostmi zjednodušeného statutu fondu kvalifikovaných investorů jsou

- a) obecné informace o fondu kolektivního investování [§ 22 písm. a)],
- b) stručná charakteristika investičních cílů a investiční politiky [§ 23 odst. 1 a 2 písm. a)] a
- c) další informace [§ 26 písm. a), c) a d)].

§ 22

Obecné informace o fondu kolektivního investování

Obecnými informacemi o fondu kolektivního investování jsou alespoň

- a) údaje o osobě investičního fondu nebo název podílového fondu,
- b) datum vzniku investičního fondu nebo nabytí právní moci rozhodnutí, na jehož základě došlo k vytvoření podílového fondu²⁾,
- c) doba, na kterou je fond založen nebo vytvořen,
- d) údaje o osobě investiční společnosti, která fond obhospodařuje,
- e) údaje o osobě depozitáře,
- f) údaje o osobě auditora a
- g) údaje o konsolidačním celku⁷⁾, ke kterému fond patří.

§ 23

Informace o investicích

(1) Stručná charakteristika investičních cílů fondu kolektivního investování obsahuje

- a) popis cílů, které fond sleduje,
- b) specifikace záruk poskytovaných třetími stranami za účelem ochrany investorů a omezení takových záruk,
- c) údaj, že fond zamýšlí sledovat určitý index nebo ukazatel (benchmark); z tohoto údaje musí způsobem srozumitelným pro běžného investora vyplývat, o jaký index nebo ukazatel se jedná, a
- d) údaj, že fond kopíruje určitý index; z tohoto údaje musí vyplývat, o jaký index se jedná, v jaké míře je index kopírován, ke kterému segmentu trhu se index vztahuje a kde může investor získat bližší informace o indexu včetně jeho aktuální hodnoty (zejména internetová adresa).

(2) Investiční politika fondu kolektivního investování obsahuje

- a) druhy aktiv, do kterých má fond investovat,
- b) údaje, zda fond hodlá koncentrovat své investice v určitém průmyslovém odvětví, státě či regionu, jiné části trhu nebo určitém druhu aktiv,
- c) upozornění, že investování podle písmena b) může přinášet zvýšené riziko, ačkoliv fond investuje v souladu s principy rozložení rizik stanovenými statutem a právními předpisy,
- d) druhy dluhopisů podle kategorie jejich emitenta (státní dluhopisy, komunální dluhopisy, dluhopisy emitované obchodními společnostmi apod.), modifikované durace dluhopisového portfolia a požadavky na hodnocení kvality dluhopisů (rating),
- e) údaj, zda fond používá finanční deriváty za účelem zajištění nebo za účelem plnění investičních cílů, a
- f) údaj, zda je styl obhospodařování fondu založen na taktickém umísťování aktiv a s jakou frekvencí portfolio přizpůsobuje.

(3) Charakteristika typického investora, pro kterého je fond určen, obsahuje údaje uvedené v § 6 odst. 3.

(4) Rizikový profil fondu obsahuje

- a) upozornění, že hodnota investice může klesat i stoupat a že není zaručena návratnost původně investované částky,
- b) uvedení všech podstatných rizik [§ 7 písm. b)], která mohou ovlivnit investici, včetně jejich stručného a srozumitelného vysvětlení, v pořadí podle pravděpodobnosti jejich výskytu a závažnosti, stanoveném s ohledem na objem majetku fondu, který může být rizikem dotčen, a
- c) informace, že podrobný popis všech rizik uvedených ve zjednodušeném statutu obsahuje statut.

(5) Informace o historické výkonnosti fondu kolektivního investování obsahuje údaje podle § 8.

§ 24

Ekonomické informace

Ekonomickými informacemi obsaženými ve zjednodušeném statutu jsou

- a) základní informace o daňovém systému, který se vztahuje na fond, držbu a převod cenných papírů tohoto fondu, včetně upozornění, že režim zdanění příjmu nebo zisků jednotlivých investorů záleží na platných daňových předpisech, které nemusí být pro každého investora shodné, a že v případě, kdy si investor není jistý ohledně režimu zdanění týkajícího se tohoto investora, by měl vyhledat profesionální poradu,
- b) TER nebo syntetický TER podle § 12 písm. f) a g),
- c) odhad výše jednotlivých nákladů podle § 12 písm. h),

- d) poplatky účtované investorům při vydávání (prodeji) a odkupování cenných papírů vydaných fondem a jiné výdaje, které investoři platí přímo fondu,
- e) ostatní náklady nebo poplatky nezahrnuté v TER, rozlišené na náklady hrazené investorem a na ostatní náklady hrazené z majetku fondu, včetně stanovení úplaty za obhospodařování, a
- f) PTR za poslední účetní období podle § 12 písm. i).

§ 25

Obchodní informace

Obchodními informacemi obsaženými ve zjednodušeném statutu jsou

- a) postup při vydávání nebo úpisu cenných papírů fondu kolektivního investování,
- b) postup při odkupování nebo prodeji cenných papírů fondu kolektivního investování,
- c) způsob stanovení výše podílů na zisku z výsledků hospodaření, pokud jsou vypláceny, a
- d) četnost stanovení výpočtu a způsob uveřejňování aktuální hodnoty cenných papírů vydaných fondem a informace, kde jsou tyto informace k dispozici investorům.

§ 26

Doplňující informace

Doplňujícími informacemi obsaženými ve zjednodušeném statutu jsou

- a) informace, že detailní popis investiční politiky obsahuje statut,
- b) informace, že upisovateli cenného papíru musí být před uzavřením smlouvy bezúplatně nabídnut zjednodušený statut v aktuálním znění a že kdykoliv může na požádání získat statut v aktuálním znění nebo poslední uveřejněnou výroční a pololetní zprávu, a informace o adrese a internetové adrese, na které lze informace získat,
- c) uvedení kontaktního místa, kde je možné v případě potřeby získat dodatečné informace zahrnující adresu, telefon, e-mailovou adresu, internetovou adresu, údaje o kontaktní osobě a pracovní době,
- d) informace o České národní bance jako orgánu dohledu fondu zahrnující název, adresu, telefon, e-mailovou adresu a internetovou adresu a
- e) datum podpisu platného znění statutu statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu, s uvedením jeho jména a příjmení.

ČÁST ČTVRTÁ

ZMĚNY STATUTU
NEPODLÉHAJÍCÍ PŘEDCHOZÍMU SCHVÁLENÍ
ČESKOU NÁRODNÍ BANKOU

§ 27

Změny statutu, které podle zákona nepodléhají předchozímu schválení Českou národní bankou, jsou změny

- a) náležitostí uvedených v § 4 odst. 1 písm. b), e) až g), § 4 odst. 3 písm. a) až c), e) a f), § 5 písm. b) až f), h) a i), § 8 písm. b) až e), § 10 písm. d), § 12 písm. f) až i), § 13 písm. c), § 14 odst. 2 písm. b), § 15 odst. 2 písm. c), d) a f), § 15 odst. 3 písm. c) a d), § 15 odst. 4 písm. a),
- b) odkazů na právní předpisy vyvolané jejich změnami, za podmínek uvedených v § 84a odst. 5 písm. c) zákona, a
- c) dílčích údajů o osobách uvedených ve statutu, například změna sídla, předmětu podnikání, úřední změna jména nebo příjmení.

ČÁST PÁTÁ

SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ
A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 28

Pokud povaha věci vylučuje uvedení některé náležitosti statutu nebo zjednodušeného statutu, uvede se, je-li to možné, údaj, který svým obsahem nejbližší odpovídá požadované náležitosti.

§ 29

Fond kolektivního investování, kterému bylo uděleno povolení k vytvoření podílového fondu nebo povolení k činnosti investičního fondu přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky, uvede svůj statut do souladu s touto vyhláškou nejpozději do 2 měsíců ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky.

§ 30

Vyhláška č. 457/2004 Sb. se zrušuje.

§ 31

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 25. listopadu 2006.

Guvernér:

doc. Ing. Tůma, CSc. v. r.

Členění druhů aktiv, do kterých fond kolektivního investování investuje

[k § 6 odst. 2 písm. c)]

		min. % podíl na celkové hodnotě majetku	max. % podíl na celkové hodnotě majetku
1. Vklady a jiné pohledávky			
- vklady			
- pohledávky z repo operací			
- pohledávky vůči nemovitostním společnostem			
- ostatní pohledávky			
2. Nástroje peněžního trhu			
- krátkodobé dluhopisy			
- ostatní nástroje peněžního trhu			
3. Dlouhodobé dluhopisy			
4. Akcie a obdobné investiční cenné papíry			
- akcie			
- obdobné investiční cenné papíry			
5. Cenné papíry fondu kolektivního investování			
6. Ostatní podíly (včetně účastí na nemovitostních společnostech)			
7. Kladná reálná hodnota derivátů			
- opce na investiční nástroje			
- finanční termínové smlouvy (zejména futures) na investiční nástroje			
- forwardy			
- swapy			
- rozdílové smlouvy a obdobné nástroje pro přenos úrokového nebo kurzového rizika			
- nástroje umožňující přenos úvěrového rizika			
- ostatní			
8. Stálá aktiva			
- nemovitosti			
- ostatní fixní aktiva			
9. Ostatní aktiva			
10. Aktiva celkem			

Vzorec výpočtu syntetického TER
[k § 12 písm. g)]

$$\text{TER}_{\text{synt}} = \text{TER}_F + \sum_{i=1}^K (\text{TER}_{\text{CFi}} * w_i) + (\text{CCF}_{\text{in}} + \text{CCF}_{\text{out}}) / \text{VK} * 100$$

TER_F = provozní náklady/ VK (%)

VK = průměrná měsíční hodnota vlastního kapitálu fondu kolektivního investování (Kč)

TER_{CFi} = ukazatel TER i- tého cílového fondu, pokud je uveřejňován (%)

w_i = podíl (váha) investice do i- tého cílového fondu na majetku fondu kolektivního investování

K = počet cílových fondů

CCF_{in} = uhrazené přírážky cílových fondů (Kč)

CCF_{out} = uhrazené srážky cílových fondů (Kč)

Struktura odhadu nákladů fondu kolektivního investování
[k § 12 písm. h)]

náklady na poplatky a provize v členění

úplata za obhospodařování

úplata depozitáři

poplatky za uložení a správu zahraničních cenných papírů (custody poplatky)

poplatky za služby centrálnímu depozitáři (resp. Středisku cenných papírů)

ostatní náklady na poplatky a provize s výjimkou poplatků a provizí na operace
s investičními instrumenty

správní náklady v členění

náklady na zaměstnance

náklady na odměny statutárním orgánům

náklady na audit

náklady na právní a daňové poradenství

náklady na reklamu

správní a soudní poplatky

náklady na outsourcing

ostatní správní náklady

ostatní provozní náklady

Vzorec výpočtu ukazatele obrátkovosti aktiv (PTR)

[k § 12 písm. i)]

$$\text{PTR} = (\text{PS} + \text{SS} / \text{M}) \times 100$$

kde

PS = nabytá aktiva s výjimkou peněžních prostředků získaných prodejem podílových listů (Kč)

SS = zcizená aktiva s výjimkou peněžních prostředků vyplacených při odkupu podílových listů (Kč)

M = průměr měsíčních hodnot vlastního kapitálu fondu kolektivního investování za sledované období (Kč)

483

N Á L E Z

Ústavního soudu

Jménem České republiky

Ústavní soud rozhodl dne 27. září 2006 v plénu složeném z předsedy soudu Pavla Rychetského a soudců Stanislava Balíka, Františka Duchoně, Vlasty Formánkové, Vojena Güttlera, Pavla Holändera, Ivany Janů, Vladimíra Kůrky, Dagmar Lastovecké, Jiřího Muchy, Jana Musila, Jiřího Nykodýma, Miloslava Výborného a Elišky Wagnerové o návrhu skupiny senátorů Senátu Parlamentu České republiky na zrušení ustanovení § 34 odst. 2 věty druhé, § 34 odst. 3 písm. a), § 34 odst. 6, § 40 a přílohy k zákonu č. 245/2006 Sb., o veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízeních a o změně některých zákonů,

takto:

Ustanovení § 34 odst. 2 věty druhé a věty třetí, § 34 odst. 3 písm. a), § 34 odst. 6, § 40 a příloha k zákonu č. 245/2006 Sb., o veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízeních a o změně některých zákonů, se zrušují dnem vyhlášení nálezu.

Odůvodnění

I.

Rekapitulace návrhu.

1. Dne 4. července 2006 byl Ústavnímu soudu doručen návrh skupiny senátorů Senátu Parlamentu České republiky právně zastoupených prof. JUDr. A. G., CSc., (dále též „navrhovatel“) podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a ustanovení § 64 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o Ústavním soudu“) na zrušení ustanovení § 34 odst. 2 věty druhé, § 34 odst. 3 písm. a), § 34 odst. 6, § 40 a přílohy k zákonu č. 245/2006 Sb., o veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízeních a o změně některých zákonů.

2. Navrhovatel v návrhu uvedl, že nenapadá zákon č. 245/2006 Sb. jako celek. Napadá pouze výše označená ustanovení, která odporují ústavnímu pořádku České republiky. Podle názoru navrhovatele napadená ustanovení jsou v rozporu s ustanovením čl. 11 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 8 a 101 Ústavy, neboť ústavně nepřipustným způsobem zasahují do práva vlastnit majetek a do ústavně zaručeného práva na samosprávu, tedy do práva územních samosprávných celků spravovat samostatně své vlastní záležitosti.

3. K návrhu na zrušení ustanovení § 34 odst. 3 písm. a), § 40 a přílohy k zákonu č. 245/2006 Sb. navrhovatel uvedl, že zákon č. 245/2006 Sb. vytváří tzv. síť veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízení (dále též „veřejná zdravotnická zařízení“) a předpokládá, že tuto síť budou tvořit jednak zdravotnická zařízení v současné době existující (ta jsou vypočtena v příloze k zákonu), jednak zdravotnická zařízení nově vznikající, která budou mít již od svého vzniku příslušnou právní formu podle § 1 odst. 1 tohoto zákona. Přímou ze zákona tak budou do sítě veřejných zdravotnických zařízení zařazena ta zdravotnická zařízení, která jsou uvedena v příloze k zákonu. Konkrétně se jedná o zdravotnická zařízení, jejichž zřizovatelem je stát, resp. příslušné ministerstvo, dále zdravotnická zařízení, která mají formu příspěvkových organizací a jejich zřizovatelem jsou obce či kraje, dále jsou zde za-

hrnuta zdravotnická zařízení s právní formou obchodních společností (akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným). Zakladateli a společníky či akcionáři těchto zdravotnických zařízení jsou též obce a kraje. Navrhovatel je toho názoru, že pokud jednotlivá zdravotnická zařízení včetně věcí, práv a závazků, které byly spjaty s jejich existencí, byly do vlastnictví obcí a krajů převedeny zákonem č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 157/2000 Sb.“) a zákonem č. 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení působící v oblasti tělovýchovy a sportu a o souvisejících změnách a o změně zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky, ve znění zákona č. 10/2001 Sb., a zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 290/2002 Sb.“) a obce a kraje se na jejich základě staly zřizovateli zdravotnických zařízení, jejichž právní forma se změnila z příspěvkové organizace státu, resp. organizační složky na příspěvkové organizace kraje, resp. organizační složky kraje či obce, jejich právní režim se po provedených převezech řídil zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Napadenými ustanoveními zákona č. 245/2006 Sb. však budou územní samosprávné celky zbaveny možnosti rozhodovat o existenci a chodu těchto příspěvkových organizací a organizačních složek. Naopak Ministerstvo zdravotnictví získá oprávnění rozhodovat o rozsahu a druzích zdravotní péče, která by měla být v těchto zdravotnických zařízeních poskytována (§ 33 zákona č. 245/2006 Sb.), a to s možností minimální ingerence ze strany zřizovatele, kterým i nadále zůstane územní samosprávný celek, do těchto záležitostí.

4. Podle názoru navrhovatele zákon č. 245/2006 Sb. nijak nezajišťuje, aby zdravotnickým zařízením, resp. jejich zřizovatelům byly ze strany státu uhrazeny náklady na zajištění činností, které jim budou direktivně stanoveny ze strany ministerstva. Tím dochází k zásahu do finanční samostatnosti územních samosprávných celků, která je zaručena v čl. 101 odst. 3 Ústavy. Zároveň tím dochází k zásahu do jejich práva vlastnit majetek ve smyslu čl. 11 Listiny, neboť jim bude zabráněno rozhodovat o nakládání s majetkem tím, že zdravotnické zařízení bude muset plnit úkoly uložené mu zákonem a rozhodnutím ministerstva. Pokud tyto povinnosti poruší, bude možno uložit buď územnímu samosprávnému celku jakožto zřizovateli veřejného zdravotnického zařízení, případně též přímo zdravotnickému zařízení, pokuty ve značné výši (srov. § 38 zákona č. 245/2006 Sb.). Zmíněné zásahy se sice budou dít na základě zákona, a lze soudit, že i ve veřejném zájmu, nebude však zajištěna odpovídající náhrada. V této souvislosti navrhovatel uvedl, že zákon č. 245/2006 Sb. bude dopadat nejen na fungování příspěvkových organizací a organizačních složek územních samosprávných celků, ale povede též k zásahům do fungování ryze soukromoprávních subjektů, tj. obchodních společností poskytujících zdravotní péči. V této souvislosti navrhovatel odkázal na nálezy Ústavního soudu uveřejněné ve Sbírce zákonů pod č. 404/2002 Sb. (pozn. red.: nález sp. zn. Pl. ÚS 1/02, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 27, nález č. 104) a č. 211/2003 Sb. (viz dále).

5. Navrhovatel rovněž uvedl, že stát přenesl na územní samosprávné celky povinnost hospodařit s majetkem zdravotnických zařízení a plnit funkci jejich zřizovatele i proti vůli územních samosprávných celků uvedenými zákony č. 157/2000 Sb. a č. 290/2002 Sb. Rezignoval tím na svoji povinnost poskytovat občanům bezplatnou zdravotní péči na základě veřejného pojištění a tíží jejího zajišťování přenesl na územní samosprávné celky. Toto břemeno na územních samosprávných celcích přijetím zákona č. 245/2006 Sb. stát ponechal, odňal jim však možnost o rozsahu a podmínkách jejího poskytování volně rozhodovat [samozřejmě za dodržení podmínek zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 48/1997 Sb.“)].

6. Ještě důraznější je podle navrhovatele zásah do ryze soukromého vlastnictví v případě ustanovení § 40 odst. 5 a 6 zákona č. 245/2006 Sb., který se týká zdravotnických zařízení poskytujících zdravotní péči, jež mají právní formu obchodních společností. V tomto případě je totiž stanoveno (§ 40 odst. 5), že vlastnické právo k majetku bezplatně vloženému do akciových společností, které jsou uvedeny v příloze k zákonu, bezúplatně přejde na zřizovatele. Nerozlišuje se, kdo tento majetek do zdravotnického zřízení vložil, za jakých podmínek a s jakým účelem. Nezohledňuje se také, že takový majetek mohl být v mezidobí zhodnocen, takže ten, kdo majetek do akciové společnosti vložil,

fakticky přichází o potenciální výnosy z jeho zhodnocení. Povahu nepřipustného zásahu do nabytých práv má též ustanovení § 40 odst. 6 zákona č. 245/2006 Sb., které zakládá společníkovi společnosti s ručením omezeným, která vystupuje jako zdravotnické zařízení, právo na vypořádací podíl v souvislosti s nuceným ukončením jeho účasti ve společnosti. Na ztrátě obchodního podílu v takové společnosti však není žádný veřejný zájem, protože zdravotnická zařízení ve formě obchodních společností mohou stejně dobře plnit úkoly související s poskytováním zdravotní péče, jak to činí dnes. Nerozlišuje se ani, kdo je společníkem takové společnosti, zda jsou to pouze územní samosprávné celky či jiné fyzické a právnické osoby. Takové opatření zákona je proto ve zjevném protikladu s principem proporcionality, který vyžaduje zachovat poměr mezi sledovanými cíly a zvolenými prostředky. V daném případě není podle navrhovatele pochyb o tom, že použité prostředky byly zjevně neadekvátní sledovanému cíli, protože zdravotní péče by byla poskytována i bez přijetí napadených ustanovení, která fakticky vedou k vyvlastnění soukromého majetku.

7. Navrhovatel považuje za samozřejmé, že do působnosti krajů patří mimo jiné i péče o zdraví obyvatel kraje. Jestliže ustanovení § 34 odst. 2 věty druhé zákona č. 245/2006 Sb. ukládá kraji, aby na jeho území bylo v každém okrese umístěno nejméně 1 veřejné zdravotnické zařízení, a ustanovení § 34 odst. 6 citovaného zákona ukládá kraji doplnění sítě veřejných zdravotnických zařízení, pokud tak neučiní obec ani jiný zřizovatel, je patrné, že doplnění sítě veřejných zdravotnických zařízení bude záviset výlučně na rozhodnutí ministerstva, které stanoví požadavky na fungování sítě zdravotnických zařízení (§ 33 zákona č. 245/2006 Sb.).

8. Navrhovatel nepochybně má právo státu vytvářet síť zdravotnických zařízení, nesmí přitom však zasahovat do sféry samostatné působnosti územních samosprávných celků a nesmí porušovat možnost vykonávat podle své volby a autonomně vlastnické právo.

9. S návrhem na zrušení napadených ustanovení zákona č. 245/2006 Sb. navrhovatel spojil i návrh na přednostní projednání podle ustanovení § 39 zákona o Ústavním soudu s odůvodněním, že zákon č. 245/2006 Sb. sice nabyt účinnosti dnem vyhlášení, nicméně právní účinky spočívající v tom, že se zdravotnická zařízení uvedená v příloze zákona přeměňují na veřejná zdravotnická zařízení, nastanou až uplynutím 180 dnů ode dne účinnosti zákona (§ 40 odst. 1). Zrušení napadených ustanovení po uplynutí 180 denní lhůty by postrádalo jakýkoliv význam, jelikož by již nevratně nastaly účinky zákonem předpokládané.

II.

Formální předpoklady projednání návrhu a ústavnost legislativní procedury

10. Ústavní soud je v souladu s ustanovením § 68 odst. 2 zákona o Ústavním soudu v řízení o zrušení zákonů nebo jiných právních předpisů povinen posoudit, zda zákon č. 245/2006 Sb., jehož jednotlivá ustanovení jsou napadena, byl přijat a vydán v mezích Ústavou stanovené kompetence, ústavně předepsaným způsobem a zda jsou splněny formální předpoklady věcného posouzení návrhu.

11. Podle ustanovení § 64 odst. 1 písm. b) zákona o Ústavním soudu návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy je oprávněna podat skupina nejméně 17 senátorů. Jak Ústavní soud zjistil z příložených plných mocí ze dne 21. června 2006 a 20. července 2006, návrh podala skupina celkem 28 senátorů.

12. Z elektronické knihovny Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Ústavní soud zjistil, že návrh zákona předložila Poslanecká sněmovně skupina poslanců dne 2. listopadu 2004. Poslancům byl návrh rozeslán jako tisk 810/0 dne 4. listopadu 2004 a vládě zaslán k vyjádření stanoviska dne 5. listopadu 2004. Návrh zákona byl přijat na 53. schůzi Poslanecké sněmovny dne 8. února 2006 usnesením č. 2186, když z přítomných 169 poslanců jich pro návrh hlasovalo 98 při kvoru 85.

13. Z elektronické knihovny Senátu Parlamentu České republiky Ústavní soud zjistil, že Senátu byl návrh zákona postoupen Poslaneckou sněmovnou dne 14. února 2006. Senát návrh zákona projed-

nal v plénu dne 15. března 2006 na své 10. schůzi v 5. funkčním období a přijal k návrhu zákona usnesení č. 364, kterým návrh zákona zamítl. Pro usnesení hlasovalo 57 senátorů z přítomných 68. Poslanecká sněmovna o návrhu zákona vráceném Senátem opětovně hlasovala dne 21. dubna 2006 na své 55. schůzi a setrvala na původním návrhu zákona, když z přítomných 171 poslanců jich pro návrh hlasovalo 107 při kvoru 101.

14. Dne 21. dubna 2006 byl zákon doručen prezidentovi republiky k podpisu. Prezident republiky zákon nepodepsal a dne 5. května 2006 jej vrátil zpět Poslanecké sněmovně.

15. Poslanecká sněmovna o zákonu vráceném prezidentem republiky hlasovala dne 23. května 2006 na 56. schůzi a veto prezidenta republiky k tomuto zákonu přehlasovala na své 56. schůzi dne 23. května 2006 (usnesení č. 2469). Zákon byl vyhlášen dne 31. května 2006 ve Sbírce zákonů v částce 79 pod číslem 245/2006 Sb.

16. Ústavní soud konstatoval, že zákon č. 245/2006 Sb. byl přijat Parlamentem České republiky ústavně konformním legislativním postupem, byl podepsán příslušnými ústavními činiteli a řádně vyhlášen ve Sbírce zákonů, přičemž účinnosti nabyl dnem 31. května 2006.

III.

Rekapitulace stanoviska vlády, stanoviska prezidenta republiky a rozpravy poslanců

17. Ústavní soud si jako podklad pro své rozhodnutí opatřil stenozáznamy, usnesení a sněmovní tisky volně dostupné na webových stránkách Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu České republiky na www.psp.cz, a www.senat.cz a stanovisko prezidenta republiky Václava Klause k vrácenému zákonu č. 245/2006 Sb. na stránce www.hrad.cz.

18. Ve stanovisku vlády č. 1197 ze dne 1. prosince 2004 k návrhu zákona č. 245/2006 Sb. je uvedeno, že vláda návrh zákona projednala a posoudila na své schůzi dne 1. prosince 2004. Ačkoliv se ztotožnila s východiskem a záměrem tohoto návrhu zákona, upozornila na skutečnost, že šlo o návrh nepropracovaný, nekomplexní, mající četné věcné i legislativní nedostatky, a to zejména v těchto směrech:

- nedostatečná úprava hospodaření veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízení, která by mohla vést k další eskalaci nehospodárnosti systému a neefektivnímu čerpání veřejných prostředků
- není zcela jasně definována síť zdravotnických zařízení
- není respektována působnost kraje ve věcech zajištění zdravotní péče na jeho území
- vnitřně rozporná a nejasná právní úprava týkající se vzniku a zániku veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízení
- vláda se neztotožnila se závěrem uvedeným důvodové zprávy předloženého návrhu zákona, že přijetí návrhu zákona by mělo z hlediska státního rozpočtu a rozpočtu obcí a krajů celkově neutrální dopad.

19. Prezident republiky Václav Klaus ve zdůvodnění svého rozhodnutí ze dne 5. května 2006 vrátit Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky návrh zákona č. 245/2006 Sb. uvedl, že české zdravotnictví potřebuje zásadní systémovou změnu, avšak tento zákon tuto změnu nepřináší. Zákon ve své logice znamená opuštění principů, na kterých se celá naše společnost – a s ní i zdravotnictví – vyvíjely od listopadu 1989, to je na účtě k soukromému vlastnictví, k pluralitě vlastnických vztahů, ke svobodné volbě lékaře a zdravotnického zařízení. Zákon v této své podobě zdravotnictví destabilizuje, zbytečně rozděluje lékaře a další zdravotníky, vyostřuje politickou atmosféru v zemi a zneklidňuje pacienty a celou českou veřejnost. Vytváří navíc falešný dojem, že se takzvanou neziskovostí nemocnic řeší finanční krize zdravotnictví. Zákon zvýhodňuje veřejná nezisková zdravotnická ústavní zařízení a v podstatě vytváří nátlak na to, aby ostatní typy zdravotnických zařízení přešly na tuto formu. Tím je porušeno pravidlo zakotvené v čl. 11 odst. 1 Listiny, které stanoví, že vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. Cílem tohoto zákona je však vytvoření výhodného pro-

středí pro existenci a provoz nemocnic pouze veřejného typu namísto toho, aby bylo vytvářeno vhodné prostředí pro všechny vlastnické formy.

20. Ze stenozáznamů, usnesení a sněmovních tisků Ústavní soud zjistil, že v průběhu legislativního procesu v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky byla do návrhu zákona č. 245/2006 Sb. zakomponována celá řada pozměňujících návrhů a v rozpravě se vyjadřoval značný počet poslanců v mnohdy emotivních vystoupeních.

21. Organizační výbor určil jako zpravodaje poslance Josefa Janečka, který od počátku upozorňoval na to, že je nevhodné, aby tak zásadní norma byla zpracována poslaneckou iniciativou, a jako příklad uvedl zákon o kampeličkách. Ztotožnil se také s výhradami vlády k návrhu zákona a opakovaně upozorňoval, ve vztahu k připomínkám odborné veřejnosti, na problémy, které zákon vyvolá. Nedostatečnost zákona ilustroval i na příloze zákona, když uváděl, že např. v okresech Jeseník a Šumperk se žádné zdravotnické zařízení do sítě nepřihlásilo, a proto bude muset být takové zdravotnické zařízení vystavěno. Další problém viděl v tom, že v příloze jsou uvedeny nemocnice, které neexistují, neboť jejich označení v příloze neodpovídá jejich skutečnému označení nebo identifikačnímu číslu (např. nemocnice Kroměříž příspěvková organizace, ve skutečnosti Kroměřížská nemocnice, akciová společnost, která má také jiné identifikační číslo; na seznamu zařazená Nemocnice Planá je v konkursu, apod.). Jednoduše řečeno, v návrhu zákona spatřoval ohrožení dostupnosti a kvality stávající zdravotní péče.

22. Naproti tomu ministr zdravotnictví David Rath uvedl jako hlavní důvod, proč byl zákon iniciován a je předkládán, zabránění plošné privatizaci nemocnic, dále zavedení jasné, cílevědomé a trvalé kontroly hospodaření s veřejnými prostředky a zavedení systematické, pravidelné a cílené kontroly kvality v jednotlivých nemocnicích.

IV.

Rekapitulace podstatných částí vyjádření účastníků řízení

23. Ústavní soud podle ustanovení § 42 odst. 4 a § 69 zákona o Ústavním soudu zaslal předmětný návrh na zrušení napadených ustanovení zákona č. 245/2006 Sb. Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu České republiky.

24. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve svém vyjádření ze dne 18. srpna 2006 uvedla, že zdravotnická zařízení, jejichž zřizovatelem je stát, ve skutečnosti pokrývají jen část potřebné, většinou specializované, zdravotní péče a nejsou schopna uspokojit veškeré oprávněné požadavky na zajištění této péče s ohledem na ústavní a mezinárodněprávní závazky uvedené v čl. 31 Listiny, čl. 12 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, čl. 24 Úmluvy o právech dítěte a čl. 11 a 13 Evropské sociální charty. Zákonodárce přijetím zákona č. 245/2006 Sb. sledoval zajištění péče o zdraví obyvatel za využití čl. 11 odst. 2 věty první Listiny, když za tímto účelem vymezil majetek i způsob nakládání s ním tak, že v příloze zákona konkrétním výčtem určil právnické osoby – vlastníky či uživatele tohoto majetku – podléhající regulaci podle tohoto zákona. Neučinil tedy nic jiného, než že specifikoval majetek nezbytný k zabezpečení ochrany zdraví a stanovil, že takto individualizovaný majetek smí být za stanovených podmínek jen ve vlastnictví určitých právnických osob, tj. veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízení, pokud nezůstává ve vlastnictví jejich zřizovatele (§ 13 odst. 2 zákona č. 245/2006 Sb.). Ani toto zákonné omezení však není absolutní, neboť zákon č. 245/2006 Sb. je sám prolamuje umožněním provádění právních úkonů, jimiž je zcizováno vlastnické právo k majetku veřejného zdravotnického zařízení či jeho zřizovatele (§ 6 odst. 9 a 10 zákona č. 245/2006 Sb.). Zákonodárce je podle svého názoru, s ohledem na ústavní odpovědnost státu i územně samosprávných celků za zajištění práva na ochranu zdraví, oprávněn volit nástroje k zajišťování těchto práv i nástroje kontroly a regulace zdravotnických zařízení zdravotní péči poskytujících. Územně samosprávné celky jsou veřejnými korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu. Stanoví-li tedy zákon č. 245/2006 Sb. určitý způsob hospodářsko-právní formy, v níž je možno nakládat s majetkem územně samosprávných celků, který slouží

veřejnému zájmu k zabezpečování zdravotní péče jako veřejné služby, určuje tím pouze v souladu s ústavním postavením krajů a obcí jako veřejnoprávních korporací jejich úkoly, a to způsobem dovoleným ústavními i zákonnými normami. V tomto případě zákonodárce stanovil, že tato povinnost má být zajištěna zdravotními pojišťovnami prostřednictvím zdravotnických zařízení, se kterými zdravotní pojišťovny uzavřely smlouvu o poskytování a úhradě zdravotní péče, čímž tato zdravotnická zařízení tvoří síť smluvních zdravotnických zařízení zdravotních pojišťoven. Pro plné zaručení teritoriální dostupnosti a kvality poskytované zdravotní péče zákonodárce navíc zákonem č. 245/2006 Sb. zajistil, aby zdravotní pojišťovny byly povinny uzavřít smlouvu o poskytování a úhradě zdravotní péče s veřejným zdravotnickým zařízením (veřejné i soukromé povahy) zařazeným do sítě veřejných zdravotnických zařízení, a to v rozsahu, v jakém je veřejné zdravotnické zařízení povinno zdravotní péči poskytovat. Závěrem svého vyjádření Poslanecká sněmovna uvedla, že zákonodárský sbor jednal v přesvědčení, že přijatý zákon je v souladu s Ústavou a naším právním řádem. Je na Ústavním soudu, aby posoudil ústavnost návrhem napadených ustanovení zákona č. 245/2006 Sb.

25. Senát Parlamentu České republiky ve vyjádření ze dne 9. srpna 2006 popsal proceduru posouzení zákona č. 245/2006 Sb. Senátem. Senát návrh zákona projednal dne 15. března 2006 a k návrhu přijal usnesení č. 364, kterým návrh zákona zamítl. Při projednávání návrhu zákona byla v Senátu, a to jak ve výborech, kterým byl návrh zákona přikázán, tak na plénu, vedena rozsáhlá rozprava, která se zejména zabývala problematikou tvorby té části sítě veřejných zdravotnických zařízení, kterou zákon vytváří ze zdravotnických zařízení vyjmenovaných v příloze k zákonu, a navrhované úpravy zakotvující odpovědnost krajů za to, že síť veřejných zdravotnických zařízení v kraji bude splňovat příslušné požadavky zákona. Rozprava se vedla především o těch ustanoveních, jež jsou navrhována ke zrušení. Jelikož stát zákony č. 157/2000 Sb. a č. 290/2002 Sb. převedl některá svá zdravotnická zařízení do vlastnictví územních samosprávních celků (ač jako subjekt ve smyslu Listiny garantující zajištění zdravotní péče mohl síť zdravotnických zařízení vytvořit již v roce 2000 sám), není nyní v souladu s ústavními principy ochrany vlastnictví přípustné vytvářet síť zdravotnických zařízení na úkor vlastnických práv těchto subjektů. Kritizováno též bylo, že při tvorbě seznamu zdravotnických zařízení (příloha k zákonu), které mají fakticky tvořit páteř sítě veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízení, nebylo dostatečně přihlíženo ke konzultacím a názorům různých dotčených stran, ať již zastupitelstev obcí či krajů, odborných profesních zdravotnických organizací nebo subjektů zastupujících pacienty, a především nebyla stanovena jednoznačná kritéria, jejichž splnění by odůvodňovalo konkrétní zařazení či nezařazení příslušného zdravotnického zařízení do uvedeného seznamu. Proto byl tento seznam hodnocen jako neobjektivně vytvořený a nesystémový. To podtrhuje skutečnost, že seznam byl též zcela náhodně, na základě pozměňovacích návrhů podaných až ve druhém čtení v Poslanecké sněmovně, doplněn o 9 zdravotnických zařízení; zároveň bylo konstatováno, že v některých případech seznam obsahuje tentýž subjekt dvakrát, např. Nemocnici Litomyšl. Zejména však bylo poukazováno, že existence seznamu vybraných zdravotnických zařízení neodůvodněně vytvoří nerovné podmínky a postavení zdravotnických zařízení v oblasti poskytování zdravotnických služeb a jeví se jako existenčně likvidační pro ta zdravotnická zařízení, která nebudou součástí sítě veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízení. Tím je porušen princip rovnosti, který Ústavní soud vyložil v řadě svých nálezů, v nichž se ztotožnil s názorem Ústavního soudu ČSFR (viz nálezy Ústavního soudu ČSFR sp. zn. Pl. ÚS 22/92 ze dne 8. října 1992, Sbírka usnesení a nálezů Ústavního soudu ČSFR, č. 11). Závěrem svého vyjádření Senát uvedl, že většinově shledal porušení shora uvedených ústavních principů, a proto návrh zákona zamítl.

26. Ústavnímu soudu bylo dne 18. srpna 2006 doručeno vyjádření Ministerstva zdravotnictví, které uvedlo, že konečné znění zákona bylo přijato s jeho souhlasem. Ministerstvo zdravotnictví se se vznesenými námitkami navrhovatele neztotožňuje, neboť podle jeho názoru kladé povinnost zajistit péči o zdraví obyvatel jen na bedra státu, a nechce vůbec tento úkol uznat též jako povinnost územních samosprávních celků – veřejnoprávních korporací. Nazírání navrhovatele na čl. 31 Listiny považuje Ministerstvo zdravotnictví za zjednodušující, neboť tento článek se o státu vůbec nezmiňuje a má nejen vertikální, ale i horizontální účinky vůči subjektům soukromého práva, především vůči poskytovatelům zdravotní péče. Stanoví-li pak zákon č. 245/2006 Sb. určitý způsob hospodářsko-právní formy, v níž je možno nakládat s majetkem územních samosprávních celků, který slouží ve veřejném zájmu k zabezpečování zdravotní péče jako veřejné služby, určuje tím pouze v souladu s ústavním

postavením krajů a obcí jako veřejnoprávních korporací jejich úkoly, a to způsobem dovoleným ústavními a zákonnými normami. Zásahy do vlastnických vztahů vyplývající z ustanovení zákona č. 245/2006 Sb., která autoritativně (ex lege) k určitému datu přeměňují ve veřejná nezisková ústavní zdravotnická zařízení příspěvkové organizace státu, krajů a obcí, jakož i akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným (§ 40 a příloha), považuje Ministerstvo zdravotnictví za rozumné s ohledem na účel, jemuž předmět vlastnictví slouží.

27. Vyjádření účastníků řízení i Ministerstva zdravotnictví bylo navrhovateli zasláno na vědomí. Navrhovatel ve své replice ze dne 1. září 2006 k vyjádření Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky uvedl, že Poslanecká sněmovna opomíjí, že je nezbytné zkoumat i v případě, kdy stát učiní určité opatření ve veřejném zájmu, přičemž takové opatření zasahuje do ústavně zaručených práv jiných subjektů, zda zvolená opatření jsou legitimní a proporcionální z hlediska použitých prostředků a sledovaných cílů. K vyjádření Senátu Parlamentu České republiky navrhovatel uvedl, že se plně ztotožňuje s důvody, které vedly Senát k zamítnutí návrhu zákona, a zdůraznil, že menšinová podpora návrhu se opírá právě o povinnost státu zajistit ochranu zdraví obyvatel, aniž by však přihlížela k nutnosti zvažovat úměrnost přijatých opatření ve vztahu k nezbytnému omezení ústavně zaručených práv, ke kterému by realizací zákona došlo. V replice ke stanovisku Ministerstva zdravotnictví pak navrhovatel konstatoval, že nucený vznik sítě neziskových zdravotnických zařízení doprovázený zásahy do ústavně zaručených práv nebyl nezbytný, vytvářená síť nestátních zdravotnických zařízení (srov. přílohu k zákonu) pak postrádá jakoukoliv racionalitu z hlediska výběru jednotlivých zdravotnických zařízení. Navrhovatel má za to, že přijetí opatření s tak závažnými důsledky pro práva územních samosprávních celků a dalších osob se nijak neslučuje s chaotickým výběrem zdravotnických zařízení, ke kterému došlo, a ve svém důsledku odnímá takovému řešení legitimitu opírající se o jeho racionalitu.

V.

Znění napadených ustanovení

28. Text napadených ustanovení zákona č. 245/2006 Sb. zní takto:

- ustanovení § 34 odst. 2 věty druhé:

„Kraj zajišťuje, aby na území kraje bylo v každém okrese umístěno nejméně 1 veřejné zdravotnické zařízení.“

- ustanovení § 34 odst. 3 písm. a):

§ 34 odst. 3: Síť veřejných zdravotnických zařízení tvoří
„a) veřejná zdravotnická zařízení vzniklá podle § 40 odst. 1“

- ustanovení § 34 odst. 6:

„Nesplňuje-li síť veřejných zdravotnických zařízení v kraji požadavky podle odstavce 2, doplnění sítě veřejných zdravotnických zařízení projedná kraj s obcí, na jejímž území by z hlediska požadavků na síť veřejných zdravotnických zařízení podle odstavce 2 měla být zdravotní péče veřejným zdravotnickým zařízením ve stanoveném rozsahu poskytována, a pokud obec veřejné zdravotnické zařízení nezřídí a neučiní tak ani jiný zřizovatel, zřídí jej kraj.“

- ustanovení § 40:

„(1) Právnícké osoby uvedené v příloze k tomuto zákonu se stávají uplynutím lhůty 180 dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona veřejnými zdravotnickými zařízeními. Pokud by došlo ke zrušení nebo přeměně právnícké osoby uvedené v příloze k tomuto zákonu před uplynutím lhůty podle předchozí věty, je takový úkon neplatný.

(2) Osoba, která zřídila nebo založila právníckou osobu uvedenou v příloze k tomuto zákonu, má postavení zřizovatele podle tohoto zákona.

(3) Dnem vzniku veřejného zdravotnického zařízení podle odstavce 1 přecházejí na veřejné zdravotnické zařízení všechna práva a povinnosti, včetně práv a povinností z pracovněprávních vztahů

té právnické osoby uvedené v příloze k tomuto zákonu, z níž toto veřejné zdravotnické zařízení vzniklo.

(4) Majetek, s nímž jsou příslušné hospodařit příspěvkové organizace uvedené v příloze k tomuto zákonu, se v rozsahu, který její zřizovatel vložil do příspěvkové organizace při jejím zřízení, považuje podle tohoto zákona za majetek vložený zřizovatelem do veřejného zdravotnického zařízení, a to dnem vzniku tohoto veřejného zdravotnického zařízení.

(5) Vlastnické právo k majetku akciové společnosti uvedené v příloze k tomuto zákonu, který její zakladatel vložil do akciové společnosti při jejím založení, bezúplatně přechází dnem vzniku veřejného zdravotnického zařízení na zřizovatele.

(6) Společniku, který založil společnost s ručením omezeným uvedenou v příloze k tomuto zákonu, vzniká nárok na vypořádací podíl dnem vzniku veřejného zdravotnického zařízení podle odstavce 1. Vypořádací podíl hradí stát. Výplatu vypořádacího podílu provede Ministerstvo financí na návrh zřizovatele, doložený podrobným výpočtem a účetní závěrkou provedenou ke dni, který bezprostředně předchází vzniku veřejného zdravotnického zařízení, ověřenou auditorem. Návrh lze podat do 3 měsíců ode dne vzniku veřejného zdravotnického zařízení, jinak právo na vypořádací podíl zaniká. Vypořádací podíl je splatný ve lhůtě 3 měsíců ode dne doručení návrhu na jeho vyplacení Ministerstvu financí.

(7) Zdravotnické zřízení uvedené v § 34 odst. 4 větě poslední může být nahrazeno veřejným zdravotnickým zařízením tak, že zřizovatel rozhodne o jeho zrušení, jde-li o obchodní společnost o jejím zrušení bez likvidace, tak, aby majetek a veškerá práva a povinnosti rušeného zdravotnického zařízení včetně práv a povinností z pracovněprávních vztahů přešla na veřejné zdravotnické zařízení ke dni jeho vzniku, který bezprostředně následuje po dni, k němuž bylo zdravotnické zařízení zrušeno.

(8) Zřizovatel veřejného zdravotnického zařízení uvedeného v odstavci 1 je povinen ve lhůtě nejpozději 30 dnů přede dnem vzniku veřejného zdravotnického zařízení sdělit Ministerstvu zdravotnictví všechny potřebné údaje zapisované do rejstříku veřejných zdravotnických zařízení a předložit všechny potřebné listiny, které tvoří součást rejstříku veřejných zdravotnických zařízení.“

- Příloha k zákonu č. 245/2006 Sb.:

V příloze k zákonu č. 245/2006 Sb. jsou vypočteny právnické osoby, které se stávají uplynutím lhůty 180 dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona veřejnými zdravotnickými zařízeními (§ 40 odst. 1).

VI.

Průběh ústního jednání

29. Na ústním jednání dne 27. září 2006 odkázal právní zástupce navrhovatele na písemný návrh a jeho všechna další podání ve věci. Principálně navrhovatel nemá nic proti zákonu č. 245/2006 Sb. jako takovému, ke zrušení navrhl jen ta ustanovení, která jsou zjevně neústavní. Zákonodárce vyšel ze situace, která byla v roce 2000, kdy stát byl vlastníkem zdravotnických zařízení a kdy mohl ze zdravotnických zařízení ve svém vlastnictví síť zdravotnických zařízení vytvořit. Pokud tak učinil v roce 2005, došlo napadenými ustanoveními zákona č. 245/2006 Sb. k zásahu do práva na samosprávu a k zásahu do vlastnického práva. Takovýto zásah musí šetřit podstatu práva. Napadenými ustanoveními stát překročil zákonné limity a porušil princip proporcionality. Právní zástupce navrhovatele navrhl zrušení napadených ustanovení zákona č. 245/2006 Sb.

30. Předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Ing. Miloslav Vlček uvedl, že Poslanecká sněmovna se k návrhu vyjádřila ve svém písemném stanovisku. Své stanovisko rovněž zaslalo Ministerstvo zdravotnictví. Vyjádření Ministerstva zdravotnictví je v souladu s vyjádřením Poslanecké sněmovny a Poslanecká sněmovna se s ním v celém rozsahu ztotožňuje a odkazuje na názory v něm uvedené. Dále zdůraznil nesouhlas s tvrzením navrhovatele, že stát může síť neziskových nestátních ústavních zdravotnických zařízení vytvořit pouze ze zdravotnických zařízení, která si ponechal ve svém vlastnictví. Úmyslem zákonodárce bylo zajištění povinnosti prostřednictvím neziskových nestátních ústavních zdravotnických zařízení poskytnout péči i občanům zemí-členů Evropské unie i ostatním cizím státním příslušníkům, jakož i občanům, kteří nejsou zařazeni v systému zdravotního pojištění České republiky. Připomenul, že poskytování zdravotní péče je financováno z veřejného

zdravotního pojištění a veřejných rozpočtů. Skupina senátorů ve svém návrhu na zrušení napadených ustanovení zákona č. 245/2006 Sb. polemizuje i s dalšími ustanoveními tohoto zákona, která však nenavrhuje ke zrušení. Závěrem předseda Poslanecké sněmovny vyslovil naději, že Ústavní soud odhlédne od dřívějších politických zájmů a svým rozhodnutím na sebe vezme odpovědnost za zajištění zdravotní péče občanům. Navrhl proto zamítnutí návrhu.

VII. Vlastní přezkum

31. Navrhovatel navrhuje zrušení napadených ustanovení zákona č. 245/2006 Sb., která zásadním způsobem upravují systém zdravotní péče o občany České republiky.

32. Ústavněprávní námitky navrhovatele proti napadeným ustanovením jsou vedeny ze dvou pozic, jednak z hlediska ochrany vlastnictví a jednak z hlediska zásahu do samosprávy. Navrhovatel protiústavnost napadených ustanovení zákona č. 245/2006 Sb. spatřuje v tom, že se dotýká samostatné působnosti územních samosprávných celků a že nerespektuje vlastnické právo územních samosprávných celků a případně dalších fyzických a právnických osob, a vytýká jim rozpor s čl. 11 Listiny a čl. 8 a 101 Ústavy.

Ustanovení čl. 11 Listiny zní:

„(1) Každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. Dědění se zaručuje.

(2) Zákon stanoví, který majetek nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu smí být jen ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob; zákon může také stanovit, že určité věci mohou být pouze ve vlastnictví občanů nebo právnických osob se sídlem v České a Slovenské federativní republice.

(3) Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.

(4) Vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu.

(5) Daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.“

Ustanovení čl. 8 Ústavy zní:

„Zaručuje se samospráva územních samosprávných celků.“

Ustanovení čl. 101 Ústavy zní:

„(1) Obec je samostatně spravována zastupitelstvem.

(2) Vyšší územní samosprávný celek je samostatně spravován zastupitelstvem.

(3) Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.

(4) Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem.“

33. Posouzení uvedené argumentace ze strany Ústavního soudu předpokládá rekonstrukci účelu a dikce těch ustanovení jednoduchého /podústavního/ práva, jež se na problematiku podmínek poskytování zdravotní péče vztahují.

34. Citovanými články je založen ústavní základ výkonu územní samosprávy, na který navazuje a dále jej (v ústavních mezích) rozvíjí obecné zákonodárství představované především zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 128/2000 Sb.“), zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 129/2000 Sb.“) a zákonem č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 131/2000 Sb.“).

35. Obec podle § 7 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb. spravuje své záležitosti samostatně (dále jen „samostatná působnost“). Státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví. Rozsah samostatné působnosti může být omezen jen zákonem. Ustanovení § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb. ukládá obci v samostatné působnosti v jejím územním obvodu dále pečovat v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb jejích občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.

36. Obdobnou úpravu najdeme i v zákoně č. 129/2000 Sb., který v ustanovení § 2 odst. 1 ukládá kraji spravovat své záležitosti samostatně (dále jen „samostatná působnost“). Státní orgány mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který stanoví zákon. Rozsah samostatné působnosti může být též omezen zákonem. Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů (§ 1 odst. 4). V souladu s korespondujícím ustanovením § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb. lze pod potřeby občanů kraje podřadit i otázky ochrany a rozvoje zdraví a poskytování zdravotní péče, ačkoliv to zákon č. 129/2000 Sb. (na rozdíl od zákona č. 128/2000 Sb.) výslovně neuvádí. Do samostatné působnosti kraje podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb. patří záležitosti, které jsou v zájmu kraje a občanů kraje, pokud nejde o přenesenou působnost kraje. Do samostatné působnosti kraje patří zejména záležitosti uvedené v ustanoveních § 11, 35, 36 a 59 zákona č. 129/2000 Sb., s výjimkou vydávání nařízení kraje, dále záležitosti, které do samostatné působnosti svěří zákon (§ 14 odst. 2). Kraj může pro výkon samostatné působnosti zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky kraje, pokud zákon nestanoví jinak (§ 14 odst. 3).

37. Zdraví je jeden z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících kvalitu lidského života a patří mezi absolutní základní práva a hodnoty. Ústavní soud vychází z ústavní koncepce ochrany zdraví, jež je zakotvena v čl. 6 odst. 1 Listiny, podle něhož „Každý má právo na život. Lidský život je hoden ochrany již před narozením.“, a v čl. 31 Listiny, který stanoví: „Každý má právo na ochranu zdraví. Občané mají na základě veřejného pojištění právo na bezplatnou zdravotní péči a na zdravotní pomůcky za podmínek, které stanoví zákon.“.

38. Dalšími zásadními ústavněprávními východisky jsou:

- čl. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (vyhlášené ve Sbírce zákonů pod č. 209/1992 Sb.), který stanoví, že právo každého na život je chráněno zákonem.
- čl. 12 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech (vyhlášeného ve Sbírce zákonů pod č. 120/1976 Sb.), který v odstavci 1 stanoví, že státy, smluvní strany Paktu, uznávají právo každého na dosažení nejvyšší dosažitelné úrovně fyzického i duševního zdraví. V odstavci 2 písm. d) citovaného článku se smluvní strany pak zavázaly, že budou činit opatření k dosažení plného uskutečnění tohoto práva, a mezi tato opatření patří i vytvoření podmínek, které by zajistily všem lékařskou pomoc a péči v případě nemoci.
- čl. 24 Úmluvy o právech dítěte (vyhlášené ve Sbírce zákonů pod č. 104/1991 Sb.), ve kterém smluvní strany uznávají právo dítěte na dosažení nejvyšší dosažitelné úrovně zdravotního stavu a na využívání léčebných a rehabilitačních zařízení.
- čl. 11 a 13 Evropské sociální charty (vyhlášené pod č. 14/2000 Sb. m. s.) pak zavazují smluvní strany, aby buď přímo samy, nebo ve spolupráci s veřejnými a soukromými organizacemi, přijaly opatření k účinnému uplatnění práva na ochranu zdraví a poskytly každé osobě přiměřenou pomoc a v případě nemoci i péči nezbytnou podle jejího stavu.
- čl. 2 a 3 Úmluvy na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny ve znění Dodatkového protokolu ze dne 12. ledna 1998 (vyhlášených pod

č. 96/2001 Sb. m. s. a č. 97/2001 Sb. m. s.) stanoví nadřazení lidské bytosti nad zájmy společnosti nebo vědy a zavazuje smluvní strany, aby v rámci své jurisdikce učinily odpovídající opatření k zajištění rovné dostupnosti zdravotní péče patřičné kvality.

39. Podle závěrů Rady Evropské unie (2006/C 146/01) uveřejněných v Ústředním věstníku Evropské unie dne 22. června 2006 jsou zdravotní systémy nedílnou součástí Evropské sociální infrastruktury. V době, kdy evropská populace stárne, očekávání rostou a lékařství jde kupředu, nepodceňuje výzvy, které před ní leží a které se týkají sladění individuálních potřeb s dostupnými finančními prostředky. Při projednávání budoucích strategií by měly být společným zájmem ochrana hodnot a zásad, na nichž spočívají zdravotní systémy Evropské unie. Rada Evropské unie vzala rovněž na vědomí, že Evropská komise uvedla, že vypracuje zásady Společenství pro bezpečnou, kvalitní a účinnou zdravotní péči, a to posílením spolupráce mezi členskými státy a zajištěním jasnosti a jistoty při uplatňování práva Společenství v oblasti zdravotních služeb a zdravotní péče. Podle Prohlášení o společných hodnotách a zásadách, které jsou prohlášením dvaceti pěti ministrů zdravotnictví Evropské unie o společných hodnotách a zásadách, na nichž spočívají evropské zdravotní systémy, a které je přílohou k uvedeným závěrům Rady Evropské unie, jsou jako základní hodnoty označeny všeobecnost, přístup ke kvalitní péči, rovnost a solidarita, které různé orgány Evropské unie při své práci obecně uznávají. Všeobecnost znamená, že nikomu není zamezen přístup ke zdravotní péči; rovnost se vztahuje k rovnému přístupu podle potřeby, bez ohledu na etnickou příslušnost, pohlaví, věk společenské postavení nebo možnost zaplatit; solidarita úzce souvisí s finančním uspořádáním vnitrostátních systémů a s potřebou zajistit přístup pro všechny. Všechny zdravotní systémy v Evropské unii se snaží zaměřit především na pacienta a reagovat na individuální potřeby. Avšak různé členské státy mají různé přístupy k uplatňování těchto hodnot v praxi. Ministři zdravotnictví vzali na vědomí rostoucí zájem o otázku úlohy tržních mechanismů (včetně tlaku hospodářské soutěže) při řízení zdravotních systémů; přitom konstatovali, že je na jednotlivých členských státech, aby stanovily svůj vlastní přístup se specifickými zásahy vytvořenými na míru zdravotnímu systému.

40. Pokud se týká samotného pojmu zdravotnictví, právní úpravy a správy na úseku zdravotnictví, uvádí doc. JUDr. Petr Průcha, CSc., v publikaci Veřejná správa a samospráva (vydané Vysokou školou aplikovaného práva, s. r. o., Praha, 2004), že „...zdravotnictví samo o osobě je pojem zahrnující systém zdravotnických služeb, resp. péče o zdraví, společně se systémem zdravotnických zařízení a dalších zdravotnických organizací uspořádaných do soustavy zdravotnických zařízení, které tuto péči poskytují. Výkon veřejné správy na úseku zdravotnictví je zaměřen na realizaci opatření směřujících k péči o zdraví, včetně ochrany a podpory tzv. veřejného zdraví. Obsah i právní úprava výkonu veřejné správy přitom v uplynulém desetiletí doznaly řady změn, které korespondují dosavadním změnám nejen ve veřejné správě jako takové, ale i ve vlastním zdravotnictví. Systémem umožňujícím a současně zabezpečujícím poskytování péče o zdraví se vytvářejí podmínky pro reálné naplnění ústavněprávně zaručeného práva na život a práva na ochranu zdraví. V organizaci správy na úseku zdravotnictví se projevuje jednak to, že veřejná správa zdravotnictví je diferencována vertikálně, resp. úrovněově, a dále i to, že se na ní podílejí jak orgány státní správy, tak subjekty samosprávy. Ústředním orgánem státní správy na úseku zdravotnictví je Ministerstvo zdravotnictví. Do jeho působnosti patří centrální výkon státní správy pro zdravotní péči, ochrana veřejného zdraví, zdravotnická vědeckovýzkumná činnost, zdravotnická zařízení v přímé řídicí působnosti, vyhledávání, ochrana a využívání přírodních léčivých zdrojů, přírodních léčebných lázní a zdrojů přírodních minerálních vod, léčiva a prostředky zdravotnické techniky pro prevenci, diagnostiku a léčení lidí, zdravotní pojištění a zdravotnický informační systém. Ministerstvo přitom postupuje v součinnosti s ostatními ústředními orgány státní správy, přičemž zvláštní postavení a úkoly na tomto úseku přísluší Ministerstvu obrany a Ministerstvu vnitra. Na územní úrovni veřejnou správu přísluší vykonávat krajům a obcím. V těchto případech platná právní úprava diferencuje mezi výkonem státní správy a samosprávy. Státní správu vykonávají v některých otázkách krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností, samosprávu potom vykonávají v příslušném rozsahu na svých úrovních kraje a obce. Mimo to na územní úrovni přísluší vykonávat státní správu v otázkách ochrany veřejného zdraví krajským hygienickým stanicím. Na správě zdravotnictví se dále podílejí subjekty tzv. profesní samosprávy, jimiž jsou Česká lékařská komora, Česká stomatologická komora a Česká lékárnická komora. Zvláštní formou péče o zdraví je tzv. ochrana veřejného zdraví. Veřejným zdravím se rozumí zdravotní stav obyvatelstva a jeho skupin. Ochrana

a podpora veřejného zdraví je pak souhrn činností a opatření k vytváření a ochraně zdravých životních a pracovních podmínek a zabránění šíření infekčních a hromadně se vyskytujících onemocnění, nemocí souvisejících s prací a jiných významných poruch zdraví a dozor nad jejich sledováním.“.

41. Zákonná úprava ochrany zdraví a zajištění zdravotní a péče, která navazuje na ústavněprávní úpravu, je soustředěna zejména v zákoně č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 20/1966 Sb.“), který v § 11 odst. 1 stanoví, že zdravotní péči poskytují zdravotnická zařízení státu, obcí, fyzických a právnických osob v souladu se současnými dostupnými poznatky lékařské vědy. Z ustanovení § 33 a § 39 odst. 1 tohoto zákona vyplývá, že zdravotnická zařízení zřizují mimo Ministerstvo zdravotnictví též kraje v samostatné působnosti, obce, fyzické a právnické osoby. Oprávnění k provozování nestátního zdravotnického zařízení vzniká rozhodnutím o registraci krajského úřadu příslušného podle místa provozování nestátního zařízení ve smyslu ustanovení § 8 zákona č. 160/1992 Sb., o zdravotní péči v nestátních zdravotnických zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 48/1997 Sb. pak ukládá zdravotní pojišťovně povinnost zajistit poskytování zdravotní péče svým pojištěncům. Tuto povinnost plní prostřednictvím zdravotnických zařízení, se kterými uzavřela smlouvu o poskytování a úhradě zdravotní péče. Tato zdravotnická zařízení tvoří síť smluvních zdravotnických zařízení zdravotní pojišťovny. Soustavu orgánů ochrany veřejného zdraví a práva a povinnosti fyzických a právnických osob v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví upravuje zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 258/2000 Sb.“). V ustanovení § 2 odst. 2 citovaného zákona je veřejné zdraví definováno jako zdravotní stav obyvatelstva a jeho skupin, orgány státní správy v ochraně veřejného zdraví a jejich úkoly jsou definovány v ustanovení § 78 a násl. tohoto zákona.

42. Z hlediska historického vývoje upravovala v období centrálně řízeného zdravotnictví na základě § 33 a 42 zákona č. 20/1966 Sb. soustavu zdravotnických zařízení vyhláška č. 43/1966 Sb., o soustavě zdravotnických zařízení. Tato vyhláška byla zrušena vyhláškou č. 121/1974 Sb., o soustavě zdravotnických zařízení. I tato vyhláška byla posléze zrušena vyhláškou č. 242/1991 Sb., o soustavě zdravotnických zařízení zřizovaných okresními úřady a obcemi, která platí dosud. Současně Ministerstvo zdravotnictví vydalo vyhlášku č. 394/1991 Sb., o postavení, organizaci a činnosti fakultních nemocnic a dalších nemocnic, vybraných odborných léčebných ústavů a krajských hygienických stanic v řídicí působnosti Ministerstva zdravotnictví České republiky, která je dosud v platnosti. Po roce 1989 v souvislosti se změnou společensko-ekonomických podmínek došlo k úpravě zdravotního pojištění zákonem č. 550/1991 Sb., o všeobecném zdravotním pojištění, poté zákonem č. 48/1997 Sb. a zákonem č. 258/2000 Sb. Jak bylo uvedeno již výše, stát v rámci reformy veřejné správy zákony č. 157/2000 Sb. a č. 290/2002 Sb. převedl některá svá zdravotnická zařízení, která byla státními příspěvkovými organizacemi, do majetku krajů a obcí, a to jako jejich příspěvkové organizace. Jak vyplývá z obecné části důvodové zprávy k návrhu zákona č. 290/2002 Sb. (www.psp.cz, tisk 1151/0), jednalo se o převod vlastnictví části majetku státu a transformaci dosavadních státních organizací a organizačních složek státu působících mimo jiné i v oblasti zdravotnictví. Podle předpokladů měly nadále především územně samosprávné celky uspokojovat a zajišťovat potřeby občanů v oblastech, jichž se přechod majetku týkal. Kraj měl současně posoudit potřebnost zajišťování služeb jak co do počtu, tak co do územního působení. Vzhledem k tomu, že do přijetí návrhu zákona nebylo možno vyloučit změny v jejich počtu (zejména z důvodu možných organizačních změn spočívajících kupř. ve sloučení, rozdělení či zrušení některých organizačních složek, případně zrušení některé příspěvkové organizace), nebyl jejich výčet uveden přímo v zákoně.

43. Ze shora označených ustanovení § 33 a 39 zákona č. 20/1966 Sb. vyplývá, že kraje a obce zřizují a řídí zdravotnická zařízení v samostatné působnosti. Poskytování zdravotní péče tedy spadá do samostatné působnosti územních samosprávných celků, do které může stát podle čl. 101 odst. 4 Ústavy zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem.

44. Zákon č. 245/2006 Sb. zavádí do právního řádu České republiky nový typ právnické osoby a podstatným způsobem mění podmínky poskytované zdravotní péče v České republice. Jeho proklamaným cílem je vytvoření efektivního právního prostředí pro existenci a provoz nemocnic ve veřej-

ném vlastnictví a pro vytvoření základní sítě těchto nemocnic, jejichž prostřednictvím bude stát schopen zajišťovat každodenní právo na ochranu zdraví a každému občanovi v případě potřeby rovný přístup k bezplatné zdravotní péči na základě veřejného pojištění tak, jak to předpokládá Listina v čl. 31.

45. Veřejné zdravotnické zařízení definuje ustanovení § 1 zákona č. 245/2006 Sb. a jeho zřizovatelem může být stát, kraj nebo obec i jiná právnická nebo fyzická osoba, nebo ji může zřídit i více zřizovatelů (§ 2 odst. 1, 2 a 3). Vzniku veřejného zdravotnického zařízení předchází jeho zřízení (§ 3 odst. 1) a zákon tuto proceduru podrobně upravuje. Kromě toho ze zákona se veřejným zdravotnickým zařízením stává v příloze zákona taxativně vymezená skupina právnických osob (zdravotnických zařízení) uplynutím lhůty 180 dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona (§ 40 odst. 1). Dnem vzniku veřejného zdravotnického zařízení podle citovaného ustanovení § 40 odst. 1 přecházejí na veřejné zdravotnické zařízení všechna práva a povinnosti, včetně práv a povinností z pracovněprávních vztahů té právnické osoby uvedené v příloze k zákonu, z níž toto veřejné zdravotnické zařízení vzniklo (§ 40 odst. 3).

46. Ustanovení § 34 zákona č. 245/2006 Sb. zakládá síť veřejných zdravotnických zařízení. Ta musí být uspořádána tak, aby na sebe spádová území účelně navazovala a byla zajištěna dostupnost zajišťované péče, přičemž povinnost, aby na území kraje bylo v každém okrese umístěno nejméně jedno veřejné zdravotnické zařízení, ukládá zákon kraji (§ 34 odst. 2 věta druhá). Podle zákona tvoří síť veřejných zdravotnických zařízení jednak veřejná zdravotnická zařízení vzniklá podle ustanovení § 34 odst. 3 písm. a) a § 40 odst. 1 (tj. zdravotnická zařízení taxativně uvedená v příloze k zákonu) a dále ta veřejná zdravotnická zařízení, která budou zřízena podle tohoto zákona a o zařazení do sítě veřejných zdravotnických zařízení rozhodne Ministerstvo zdravotnictví [§ 34 odst. 3 písm. b) a odst. 4]. Ustanovení § 34 odst. 6 pak ukládá kraji povinnost zřídit veřejné zdravotnické zařízení v případě, že síť nebude splňovat požadavky ustanovení § 34 odst. 2 (návaznost a dostupnost), a ne učiní-li tak jiný zřizovatel.

47. Povinnost poskytovat zdravotní péči upravuje ustanovení § 33 odst. 1 zákona č. 245/2006 Sb., podle kterého Ministerstvo zdravotnictví po předchozím projednání s krajem, zdravotními pojišťovnami a příslušnými Komorami stanoví rozhodnutím každému veřejnému zdravotnickému zařízení zařazenému do sítě zdravotnických zařízení rozsah povinnosti poskytovat zdravotní péči a spádové území pro jednotlivé druhy zdravotní péče. Na řízení podle § 33 odst. 1 se nevztahuje správní řád (§ 33 odst. 4).

48. Jak ze shora uvedeného vyplývá, zákon č. 245/2006 Sb. znamená zásadní průlom do působnosti územně samosprávných celků uložené jim zákonem č. 20/1966 Sb. v ustanovení § 33 a 39 tím, že nezávisle na vůli těchto celků mění právní formu zdravotnických zařízení a dále když provoz těchto zařízení (jejichž zřizovateli jsou kraje a obce) podrobuje řídicí a kontrolní pravomoci Ministerstva zdravotnictví, které je složkou výkonné moci. Tím nová právní úprava učiněná zákonem č. 245/2006 Sb. minimalizuje prostor pro výkon územní samosprávy v oblasti zdravotnictví, jak to předpokládají zákony č. 20/1966 Sb., č. 128/2000 Sb., č. 129/2000 Sb. a č. 131/2000 Sb., když rozhodující roli v této oblasti přenechává Ministerstvu zdravotnictví.

49. Ústavní soud opakovaně uvedl, že považuje místní samosprávu za nezastupitelnou složku rozvoje demokracie. Problematikou samostatné působnosti územních samosprávných celků i ochranou vlastnického práva územních samosprávných celků se zabýval v řadě svých rozhodnutí. Protože je s danou problematikou opětovně konfrontován, nezbyvá, než předchozí rozhodnutí alespoň rámcově zrekapitulovat.

50. V nálezu ze dne 9. července 2003 sp. zn. Pl. ÚS 5/03 [Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu (dále jen „Sbírka rozhodnutí“), svazek 30, náleze č. 109; vyhlášen pod č. 211/2003 Sb.] v souvislosti s návrhem skupiny poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky na zrušení ustanovení § 1 odst. 2 písm. b), § 2 odst. 2 věty druhé, § 3, § 4 odst. 2 písm. b), § 5 odst. 2 věty druhé a § 6 zákona č. 290/2002 Sb. Ústavní soud uvedl, že „místní samospráva je výrazem práva a schopnosti místních orgánů v mezích daných zákonem, v rámci své odpovědnosti a v zájmu místního

obyvatelstva regulovat a řídit část veřejných záležitostí. Dle výchozí teze, na níž je koncepce samosprávy vybudována, je základem svobodného státu svobodná obec, dále potom z pohledu významu regionálního na vyšším stupni územní hierarchie samosprávné společenství občanů, jímž je podle Ústavy kraj.“. Rovněž konstatoval, že „územní samosprávné celky, reprezentující územní společenství občanů, musí mít – prostřednictvím autonomního rozhodování svých zastupitelských orgánů – možnost svobodně rozhodnout, jakým způsobem naloží s finančními prostředky, jimiž jsou pro splnění úkolů samosprávy vybaveny. Právě hospodaření se svým majetkem samostatně na vlastní účet a vlastní zodpovědnost je atributem samosprávy. Skupina poslanců přitom svůj návrh odůvodnila tím, že napadená ustanovení jednostranně, bez možnosti dotčených krajů a obcí vyjádřit relevantně svoji souhlasnou či nesouhlasnou vůli, určují, že na samosprávné celky přechází ze státu vybrané věci, práva a závazky dosud náležející státu, a současně určují, že se z vymezených organizačních složek státu a státních příspěvkových organizací stávají organizační složky či příspěvkové organizace příslušných samosprávných celků. Navrhovatelé zejména zákona vytýkali, že neřeší takové zásadní otázky, jako je otázka úhrady závazků státu vzniklých do 31. 12. 2002, které přešly dnem 1. 1. 2003 na kraje či obce. Zákon tím podle argumentace skupiny poslanců nepřipustně zatěžuje finanční pozici územně samosprávných celků.“. Ústavní soud současně konstatoval, „...že nelze zpochybňovat opodstatněnost kroku, kdy stát v rámci reformy veřejné správy převedl na územní samosprávné celky určitý majetek, neboť je dána důvody, které vycházejí z historicky potvrzeného přesvědčení, na základě něhož především právě ti, jichž se záležitosti s ním spjaté týkají a jímž tento majetek ve svých funkcích bezprostředně slouží, jsou schopni a z povahy věci i ochotni a motivováni k tomu, aby jej spravovali s péčí řádného hospodáře, a to mnohdy lépe než centrálně organizovaná státní moc, a mnohem účinnějším, plnohodnotným způsobem. Decentralizace úkolů a s tím související převod majetku také není něčím ústavně nepřijatelným. Spojení tohoto kroku s následným převodem či dalším trváním závazků s tímto majetkem spjatých však předpokládá další řešení, a to v návaznosti na systém daní, dotací a podobných dávek. Stát by se totiž neměl – bez dalšího – zbavovat odpovědnosti za dluhy, jež vznikly v době jeho hospodaření s převáděným majetkem a které jsou důsledkem předchozí ztrátové realizace vlastnického práva, případně i nedodržování právních předpisů. Již vůbec by tak neměl činit v relaci k takovým subjektům, jejichž prostřednictvím by měly být plněny i jeho úkoly spočívající v zajišťování základních práv plynoucích z čl. 31 Listiny, garantem jejichž dodržování je on sám. Takové jednání suveréna již navozuje úvahy o zneužití státní moci na úkor územně samosprávných celků. Samotný zásah Ústavního soudu spočívající ve zrušení napadených ustanovení by však tento nežádoucí stav neodstranil, neboť Ústavní soud musel brát v úvahu, že napadený zákon je zákon transformační, jednorázové povahy a právní následky s posuzovanými zákonnými ustanoveními spojené a tímto zákonem předpokládané nastaly ex lege již k 1. lednu 2003, a způsobilost těchto norem vyvolat v budoucnu právní následky je tak plně vyčerpána. Vyhovující nález Ústavního soudu, mající účinky ex nunc, by tak již neměl schopnost na nastalém stavu ničeho změnit. Z tohoto důvodu tak Ústavnímu soudu nezbylo, než návrh navrhovatelů v této části zamítnout.“. Na druhé straně ovšem Ústavní soud v citovaném nálezu zrušil ustanovení § 3 a § 6 zákona č. 290/2002 Sb., která upravovala omezení v užívání nabytých věcí do vlastnictví krajů a obcí po dobu deseti let ode dne jejich nabytí pouze ke konkrétně stanovenému účelu, ke kterému byly užívány ke dni přechodu, neboť shledal, že v tomto směru zřetelně vybočují z mezí a hledisek přípustnosti zásahu do vlastnického práva. Desetiletá doba tohoto omezení se v daných souvislostech nejevila jako adekvátní. Ústavní soud dospěl k závěru, „...že omezení vlastnického práva v těchto ustanoveních nesplňuje ve vztahu ke všem principem proporcionality požadovaným komponentům podmínky omezení základního práva, a proto tato ustanovení pro jejich rozpor s čl. 4 odst. 4 ve spojení s čl. 11 odst. 1 Listiny zrušil.“.

51. V nálezu ze dne 5. února 2003 sp. zn. Pl. ÚS 34/02 (Sbírka rozhodnutí, svazek 29, nález č. 18; vyhlášen pod č. 53/2003 Sb.) Ústavní soud uvedl, že „Ústava zakládá právní subjektivitu územních samosprávných celků a počítá s tím, že samosprávné subjekty mají vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu (čl. 101 odst. 3). Ústava ovšem také předpokládá státní jednotnou úpravu samosprávy v podobě zákonného rámce. Vymezení oné části veřejných záležitostí, již je místní nebo oblastní společenství občanů způsobilé řídit, je svěřeno zákonodárci, čili státní moci (čl. 104), nikoli ústavodárci, který by na nejvyšší úrovni vnitrostátního práva vymezoval záležitosti místního významu. Ústava výslovně počítá v čl. 105 s podílem územních samosprávných celků na výkonu státní moci na základě zákonného pověření. Takovéto zprostředkování výkonu veřejné moci samozřejmě s sebou

nese podřízení samosprávných celků státní kontrole, jejímž smyslem je zabezpečení kvalitního výkonu státní moci. Ústavní text neříká jednoznačně, zda lze územním samosprávným celkům uložit výkon státní správy autoritativně, či je možno takový zákonný přenos provést jedinečně na základě dohody mezi státem a příslušným územním samosprávným celkem. Rozhodování o kompetencích územní samosprávy je vždy politické.“.

52. Zejména na závěry uvedené v nálezech Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 5/03 a s. zn. Pl. ÚS 34/02 Ústavní soud odkazuje, neboť nemá důvod se od nich odchýlovat.

53. Rovněž Evropská charta místní samosprávy, která byla v rámci Rady Evropy přijata ve Štrasburku dne 15. října 1985 a jménem České republiky byla podepsána dne 28. května 1998 (ve Sbírce zákonů vyhlášena pod č. 181/1999 Sb.), vychází z toho, že místní společenství jsou jedním z hlavních základů jakéhokoli demokratického zřízení. V čl. 9 stanoví, že místní společenství mají v rámci hospodářské politiky státu právo na přiměřené vlastní finanční zdroje, se kterými mohou v rámci svých pravomocí volně nakládat. Finanční zdroje místních společenství jsou úměrné odpovědnosti stanovené ústavou a zákonem. Finanční systémy, na nichž se zakládají zdroje, které jsou místním společenstvím k dispozici, musí být natolik různorodé a pružné, aby umožňovaly, že tyto zdroje budou pokud možno stále odpovídat skutečnému vývoji nákladů na plnění úkolů, které místní společenství mají. S místními společenstvími se vhodným způsobem konzultuje, jak se jim přerozdělované zdroje mají přidělovat.

54. K otázce ústavnosti zákonného omezení vlastnického práva a způsobilosti samosprávy řídit část veřejných záležitostí ve vztahu k ochraně zdraví lze vyvodit následující teze.

55. Argumentace obsažená v návrhu skupiny senátorů na zrušení napadených ustanovení zákona č. 245/2006 Sb. obsahuje poměrování veřejného zájmu na zajištění péče o zdraví lidu ve vztahu k veřejnému zájmu na straně jedné a na zajištění ochrany vlastnického práva a ochrany samostatné působnosti územně samosprávných celků na straně druhé. Vychází z priority ochrany práva územně samostatných celků a ze zdůraznění principu nezávislosti územně samosprávných celků na státu. Ústavní soud ale zdůrazňuje, že je si vědom toho, že práva na život a zdraví, tak jak jsou upravena v čl. 6 odst. 1 a čl. 31 Listiny, jsou absolutními základními právy a hodnotami a že právě ve vztahu k těmto absolutním hodnotám je třeba poměřovat právo na samosprávu a právo vlastnické.

56. S tímto vědomím lze hodnotit změny a dopady, které na poskytování zdravotní péče a výkon samostatné působnosti územních samosprávných celků v oblasti zdravotnictví má, resp. bude mít zákon č. 245/2006 Sb.

Princip proporcionality

57. Obdobně, jak je tomu u všech demokratických ústavních soudů, i Ústavní soud České republiky pro řešení kolize základních práv, případně ústavním pořádkem chráněných veřejných statků, a to v řízení o kontrole norem i v řízení o ústavních stížnostech, aplikuje princip proporcionality.

58. Pro vyvození závěru v případě kolize základních práv, případně veřejného dobra, jako principů, na rozdíl od případu konfliktu norem jednoduchého /podústavního/ práva, se Ústavní soud řídí příkazem k optimalizaci, tj. postulátem minimalizace omezení základního práva a svobody, příp. veřejného dobra. Jeho obsahem je maxima, dle níž v případě závěru o opodstatněnosti priority jednoho před druhým ze dvou v kolizi stojících základních práv, resp. veřejných statků je nutnou podmínkou konečného rozhodnutí rovněž využití všech možností minimalizace zásahu do jednoho z nich. Příkaz k optimalizaci lze normativně odvodit z ustanovení čl. 4 odst. 4 Listiny, dle něhož základních práv a svobod musí být šetřeno při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod, tudíž analogicky rovněž v případě jejich omezení v důsledku jejich vzájemné kolize (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 41/02, Sbírka rozhodnutí, svazek 32, nálezy č. 10; vyhlášen pod č. 98/2004 Sb.).

59. V nálezu ze dne 20. června 2006 sp. zn. Pl. ÚS 38/04 (vyhlášen pod č. 409/2006 Sb.) Ústavní soud obdobně jako v nálezu ze dne 13. srpna 2002 sp. zn. Pl. ÚS 3/02 (Sbírka rozhodnutí, svazek 27, nález č. 105; vyhlášen pod č. 405/2002 Sb.) konstatoval, že v případech střetů základních práv či svobod s veřejným zájmem, resp. jinými základními právy či svobodami: „...*je třeba posuzovat účel (cíl) takového zásahu ve vztahu k použitým prostředkům, přičemž měřítkem pro toto posouzení je zásada proporcionality (přiměřenosti v širším smyslu), jež může být také nazývána zákazem nadměrnosti zásahů do práv a svobod. Tato obecná zásada zahrnuje tři kritéria posuzování přípustnosti zásahu. Prvním z nich je princip způsobilosti naplnění účelu (nebo také vhodnosti), dle něhož musí být příslušné opatření vůbec schopno dosáhnout zamýšleného cíle, jímž je ochrana jiného základního práva nebo veřejného statku. Dále se pak jedná o princip potřeby, dle něhož je povoleno použití pouze nejšetrnějšího – ve vztahu k dotčeným základním právům a svobodám – z více možných prostředků. Třetím principem je princip přiměřenosti (v užším smyslu), dle kterého újma na základním právu nesmí být nepřiměřená ve vztahu k zamýšlenému cíli, tj. opatření omezující základní lidská práva a svobody nesmějí, jde-li o kolizi základního práva či svobody s veřejným zájmem, svými negativními důsledky přesahovat pozitiva, která představuje veřejný zájem na těchto opatřeních.*“.

60. Provedení testu proporcionality vyžaduje vyhledání a identifikaci cíle ustanovení omezujícího základní právo. Jak bylo uvedeno v důvodové zprávě k zákonu č. 245/2006 Sb., cílem tohoto zákona je vytvoření optimálního právního prostředí pro existenci a provoz nemocnic ve veřejném vlastnictví a pro vytvoření základní sítě těchto nemocnic. Ústavní soud si je vědom skutečnosti, že vytvoření sítě veřejných zdravotnických zařízení je součástí celého komplexu problematiky zdravotní péče, jež vychází z určitých ústavních principů a jež by měla svojí celkovou úpravou reagovat na řešení běžná ve vyspělých demokratických státech i mezinárodně dohodnutá, resp. doporučená stanoviska (čl. 1 odst. 2 Ústavy). Ústavní soud konstatuje, že napadená ustanovení jsou schopna dosáhnout zamýšleného cíle, tj. zajištění poskytování veřejných služeb v oblasti zdravotní péče, a tento cíl byl shledán jako legitimní.

61. Dalším kritériem, které je třeba zkoumat, je potřeba zvoleného prostředku z pohledu jeho šetrnosti ve vztahu k základnímu právu – tj. k právu samosprávných celků samostatně hospodařit se svým majetkem a k právu na ochranu vlastnictví. Ústavní soud za jeden z hlavních důvodů, proč je problematika samosprávy předmětem ústavního práva, považuje potřebu ochrany samosprávy před neoprávněnými zásahy státu (viz ustanovení čl. 100 a 101 Ústavy). V daném případě stát zákony č. 157/2000 Sb. a č. 290/2002 Sb. převedl část svého majetku na územně samosprávné celky a současně jim i svěřil část výkonu státní moci v oblasti zajištění zdravotní péče. Zákonodárce však nijak nevysvětlil nutnost zásahu do vlastnictví územně samosprávných celků ve vztahu ke zdravotnickým zařízením napadenými ustanoveními zákona č. 245/2006 Sb. Ustanovení čl. 101 odst. 4 Ústavy umožňuje státu zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona. Z důvodové zprávy k zákonu č. 245/2006 Sb. potřebnost zásahu nevyplyvá s žádoucí přesností. Tvzení uvedené v důvodové zprávě, a to, že v době, která uplynula od přijetí zákona č. 290/2002 Sb., došlo z různých důvodů k transformaci nemocnic – příspěvkových organizací krajů (obcí) na obchodní společnosti, je sice konstatováním daného stavu, na druhé straně však nevysvětluje nekonceptnost postupu státu, který nejdříve některá zdravotnická zařízení převede do vlastnictví samosprávných územních celků, a poté opět některá z nich zařadí do sítě veřejných zdravotnických zařízení, což odůvodňuje svojí povinností dostát své odpovědnosti za reálné zajištění základních práv. Nelze akceptovat tezi rovněž uvedenou v obecné části důvodové zprávy k zákonu č. 245/2006 Sb., že územně samosprávné celky nejsou v daném případě schopny dbát na ochranu veřejného zájmu, a je odpovědností státu, aby k zajištění ústavních práv přijal příslušná opatření, včetně opatření legislativních, neboť tyto úvahy nejsou nijak odůvodněny, a to ani v důvodové zprávě. Ústavní soud nemohl přehlédnout, že zákonodárce při úvahách o potřebnosti nové úpravy například pominul právní úpravu pravidel přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků uloženou zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, která je zajištěna zákonem č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů. Citovanými zákony stát vytvořil účinné nástroje ke kontrole hospodaření územních samosprávných celků, ke zvýšení transparentnosti veřejných financí

a k zamezování schodků v hospodaření těchto celků v souladu s čl. 104 /ex-čl. 104c/ Smlouvy o založení Evropského společenství. Stát je sice oprávněn volit nástroje k zajišťování práv vyplývajících z čl. 31 Listiny, Ústavnímu soudu se ale v souvislosti s trendy Evropské unie při projednávání budoucích strategií Evropské unie a rovněž v souvislosti se shora citovanými závěry Rady Evropské unie (2006/C 146/01) za situace, kdy Rada Evropské unie vzala na vědomí, že Evropská komise vypracuje zásady Společenství pro bezpečnou, kvalitní a účinnou zdravotní péči, navrhovaná úprava zákonem č. 245/2006 Sb. jeví jako přinejmenším nesystémová.

62. Dále je nutno vzít v úvahu, že nucené omezení vlastnického práva je umožněno pouze na základě zákona a za náhradu. V daném případě zásahem státní moci je vlastnické právo krajů porušeno, i když cestou zákona, a to ustanoveními § 34 odst. 2 věty druhé a § 34 odst. 6 zákona č. 245/2006 Sb. Napadená ustanovení na jedné straně krajů ukládají povinnost zajistit na území kraje v každém okrese nejméně jedno veřejné zdravotnické zařízení, a pokud je nezřídí obec a neučiní tak ani jiný zřizovatel, je povinností kraje toto zařízení zřídit. Kraji je tak uložena povinnost na své vlastní náklady plnit úkoly, které vyplývají z ústavního pořádku státu (Listiny a mezinárodních smluv), aniž by mohl účinným způsobem ovlivnit zařazení toho kterého veřejného zdravotnického zařízení do sítě. Na druhé straně z napadených ustanovení nevyplývá, že by stát jakýmkoliv způsobem garantoval finanční zajištění nově zřizovaného veřejného zdravotnického zařízení z veřejných prostředků. Jak Ústavní soud již uvedl ve shora citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 5/03: „Právě hospodaření se svým majetkem samostatně na vlastní účet a vlastní zodpovědnost je atributem samosprávy. Nutným předpokladem naplnění efektivního výkonu funkcí územní samosprávy je tedy i existence vlastních a dostatečných finančních, resp. majetkových zdrojů.“

63. Vzhledem k výše uvedenému Ústavní soud konstatuje, že ve vztahu k ustanovením § 34 odst. 2 věty druhé a § 34 odst. 6, která ukládají krajům zajistit a v případě potřeby zřídit v každém okrese nejméně jedno veřejné zdravotnické zařízení, a to bez jakékoliv předchozí garance zajištění zdrojů financování tohoto záměru státu, zákonodárce nedostal druhému z komponentů testu proporcionality, zásadě potřebnosti. Za současného stavu totiž musel Ústavní soud vycházet z předpokladu, že stát nehodlá toto omezení práva samosprávy, jakož i práva vlastnického, jež možnost faktického výkonu samosprávy podmiňuje, nijak kompenzovat (čl. 11 odst. 4 Listiny), což nezbytně vede k závěru, že sledovaného účelu zákona, jímž je v daném případě ochrana veřejného dobra (zdraví), lze dosáhnout alternativními prostředky, které danou ústavně chráněnou hodnotu omezují v míře co nejmenší. Citovaná ustanovení totiž zasahují do autonomie vůle územních samosprávních celků nad rámec čl. 101 odst. 4 Ústavy.

64. Rovněž ve vztahu k ustanovením § 34 odst. 3 písm. a), § 40 a přílohy k zákonu č. 245/2006 Sb., na základě jejichž díkce se konkrétní zdravotnická zařízení uvedená v příloze k zákonu č. 245/2006 Sb. stávají uplynutím lhůty 180 dnů ode dne nabytí účinnosti zákona č. 245/2006 Sb. veřejnými zdravotnickými zařízeními a tvoří síť veřejných zdravotnických zařízení, Ústavní soud konstatuje, že zákonodárce kritéria potřebnosti nesplnil. Jestliže druhým krokem uplatnění principu proporcionality je posouzení jednoduchého /podústavního/ práva hlediskem potřebnosti, jež sleduje analýzu plurality možných normativních prostředků ve vztahu k zamýšlenému účelu a jejich subsidiaritu z hlediska omezení Ústavou chráněné hodnoty (základního práva nebo veřejného statku), má Ústavní soud za to, že sledovaného cíle lze dosáhnout – z více možných prostředků – šetrnějším prostředkem. Tímto založené porušení principu proporcionality je nutné proklamovat jako projev libovůle. Nelze totiž přehlédnout, že smyslem ochrany a podpory veřejného zdraví není čerpání finančních prostředků z veřejného zdravotního pojištění veřejnými zdravotnickými zařízeními zařazenými do příslušné sítě bez předem jednoznačně stanovených kritérií, ale naplnění ústavně zaručeného práva na život a práva na ochranu zdraví.

65. Z výše uvedeného vyplývá, že zákonodárci zvolená řešení nespĺňují kritéria potřebnosti. Proto nebylo třeba pokračovat v testu proporcionality a zkoumat, zda by napadená ustanovení dostala principu přiměřenosti v užším smyslu.

Princip ochrany základních práv

a) Princip legitimního očekávání

66. Ústavní soud v nálezu ze dne 8. března 2006 sp. zn. Pl. ÚS 50/04 (vyhlášen pod č. 154/2006 Sb.) uvedl, že „k principu legitimního očekávání v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva judikoval, že z ní zřetelně vystupuje pojetí ochrany legitimního očekávání jako majetkového nároku, který byl již individualizován individuálním právním aktem anebo je individualizovatelný přímo na základě právní úpravy“ (srov. nález ve věci sp. zn. Pl. ÚS 2/02, Sbírka rozhodnutí, svazek 32, nález č. 35; vyhlášen pod č. 278/2004 Sb.). Vycházejí z těchto principů Ústavní soud konstatuje, že princip ochrany legitimního očekávání ustanoveními § 34 odst. 3 písm. a), § 40 a přílohou k zákonu č. 245/2006 Sb. byl porušen. Podstatou je, že jednotlivá zdravotnická zařízení, ať již jakékoliv právní formy, mají po splnění určitých podmínek uložených jim právními normami právo čerpat finanční prostředky z veřejného zdravotního pojištění. Citovanými ustanoveními zákona č. 245/2006 Sb. je jejich individualizovaný nárok porušen, neboť zdravotnická zařízení do přílohy k zákonu č. 245/2006 Sb. nezařazená jsou jednostranně znevýhodňována vůči subjektům v příloze uvedeným, neboť zákonodárce nevymezil kritéria výběru. Ochrana legitimního očekávání je přitom integrální součástí vlády práva.

b) Princip rovnosti v právech, právní jistoty a obecnosti zákona

67. V příloze k zákonu č. 245/2006 Sb. je uveden seznam 146 zdravotnických zařízení, která podle ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 245/2006 Sb. se stávají uplynutím lhůty 180 dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona veřejnými zdravotnickými zařízeními. Podle názoru Ústavního soudu stát při výkonu své moci může rozšířit neziskový sektor o nový právní subjekt, tzv. neziskové ústavní zdravotnické zařízení tak, jak obdobně učinil v případě obecně prospěšných společností zákonem č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který navíc shodou okolností byl původně vládou předložen Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky jako zákon o „neziskových právnických osobách“ a až v průběhu legislativního procesu byla slova „o neziskových právnických osobách“ nahrazena slovy „o obecně prospěšných společnostech“. Citovaný zákon upravil postavení a právní poměry obecně prospěšných společností, jejichž základní definice neexistuje, avšak jež charakterizují určité rysy jako formální ustanovení podle konkrétního zákona, nestátní charakter (oddělení od státního aparátu), samospráva (provádějí kontrolu vlastní činnosti), použití zisku na poskytování obecně prospěšných služeb a služba veřejnému blahu. Naproti tomu zákon č. 245/2006 Sb. zavedl do českého právního řádu institut veřejné neziskové organizace, jejímž posláním je plnění veřejného zájmu v oblasti poskytování zdravotní péče. Na jedné straně pak, přestože v ustanovení § 3 a násl. upravil zřízení a vznik veřejného zdravotnického zařízení tak, aby podle zákona č. 245/2006 Sb. mohla být zřízena, na druhé straně v ustanovení § 40 odst. 1 stanovil, že právnické osoby uvedené v příloze k tomuto zákonu výčtovým způsobem se stávají uplynutím konkrétně stanovené lhůty veřejným zdravotnickým zařízením. Výčet těchto zdravotnických zařízení tvořící přílohu k zákonu č. 245/2006 Sb. postrádá pro zákon typický rys obecnosti a uvádí stávající zdravotnická zařízení do nerovného postavení.

68. Ústavní soud již dříve judikoval, že k základním principům materiálního právního státu náleží maxima všeobecnosti právní regulace (požadavek obecnosti zákona). Všeobecnost obsahu je ideálním, typickým a podstatným znakem zákona, a to ve vztahu k vládním a správním aktům či soudním rozhodnutím. Smyslem rozdělení státní moci na moc zákonodárnou, výkonnou a soudní je svěřením všeobecné a prvotní mocenské regulace státu zákonodárství, odvozené všeobecné mocenské regulace a rozhodování o individuálních případech správě a výlučně jenom rozhodování o individuálních případech soudnictví (viz nález Ústavního soudu ze dne 18. dubna 2001 sp. zn. Pl. ÚS 55/2000, Sbírka rozhodnutí, svazek 22, nález č. 62; vyhlášen pod č. 241/2001 Sb.).

69. Jestliže okruh zdravotnických zařízení, která se stávají veřejnými zdravotnickými zařízeními, je taxativně vymezen v příloze k zákonu č. 245/2006 Sb., pak ani z důvodové zprávy ani z průběhu legislativního procesu nelze dovodit žádná, natož objektivní, kritéria jejich výběru. Přesto se skupinou

takto vymezených zdravotnických zařízení jsou zdravotní pojišťovny povinny uzavřít příslušné smlouvy. O skutečnosti, že zdravotnická zařízení uvedená ve výčtu byla vybírána nahodile, svědčí i to, že jsou v něm zařazena opakovaně, s uvedením nesprávné právní formy, s nesprávným názvem či identifikačním číslem, jak bylo zjištěno i z průběhu legislativního procesu. Ústavní soud již dříve uvedl, že jedním ze základních předpokladů fungování právního státu je i existence vnitřního souladu jeho právního řádu. Proto je také nutné, aby jednotlivé právní předpisy byly srozumitelné a aby z nich vyplývaly předvídatelné následky. V případě napadené přílohy k zákonu č. 245/2006 Sb. je však zřejmé, že tyto požadavky splněny nejsou, a to ani ve vztahu k těm zdravotnickým zařízením, jejichž zřizovatelem je stát. Proto Ústavní soud usuzuje, že protiústavnost napadené přílohy, která je v rozporu s čl. 1 Ústavy, nelze překlenout ani výkladem.

70. Ústavní soud si je vědom skutečnosti, že určitá zákonná úprava, jež zvýhodňuje jednu skupinu či kategorii osob proti jiným, nemůže být sama o sobě bez dalšího označena za porušení principu rovnosti. Zákonodárce má určitý prostor k úvaze, zda takové preferenční zacházení zakotví. Musí přitom dbát o to, aby zvýhodňující přístup byl založen na objektivních a rozumných důvodech (legitimní cíl zákonodárce) a aby mezi tímto cílem a prostředky k jeho dosažení (právní výhody) existoval vztah přiměřenosti.

71. Ústavní zásada rovnosti náleží k základním lidským právům, jež konstituují hodnotový řád moderních demokratických společností. Obecně lze říci, že „nerovnost“, tj. jiný právní režim pro účastníky již existujících právních vztahů na straně jedné a jiný pro účastníky vztahů nově vznikajících na straně druhé, nastává v podstatě vždy, když se změní právní úprava. Aby k porušení došlo, s různými subjekty, které se nacházejí ve stejné nebo srovnatelné situaci, se zachází rozdílným způsobem, aniž by existovaly objektivní a rozumné důvody pro uplatněný rozdílný přístup. Posuzování tohoto konfliktu se musí řídit hlediskem proporcionality, které v daném případě nebylo splněno.

72. Ústavní soud v žádném případě nezpochybňuje právo státu, s ohledem na jeho ústavní odpovědnost za zajištění práv plynoucích z čl. 31 Listiny, volit nástroje k zajišťování těchto práv i nástroje kontroly a regulace zdravotnických zařízení zdravotní péči poskytujících, neboť sleduje legitimní cíl. Toto právo však nelze pojímat absolutně, tj. v tom smyslu, že v zájmu jeho zajištění lze zcela eliminovat všechna ostatní práva a ústavně chráněné hodnoty, tedy i právo na samosprávu. Právní úprava obsažená v zákoně č. 245/2006 Sb. představuje volenou koncepci zdravotnického systému vycházející z povinnosti zajistit ochranu zdraví a poskytování zdravotní péče občanům. Pokud tuto povinnost plní zdravotní pojišťovny prostřednictvím zdravotnických zařízení, se kterými uzavřely smlouvu o poskytování a úhradě zdravotní péče podle ustanovení § 46 zákona č. 48/1997 Sb., a podle odstavce 2 citovaného ustanovení je zdravotní pojišťovně uložena povinnost před uzavřením smlouvy o poskytování a úhradě zdravotní péče konat výběrové řízení (přičemž konání výběrového řízení mohou navrhnout zdravotní pojišťovna nebo zdravotnické zařízení oprávněné poskytovat zdravotní péči v příslušném oboru), pak ustanovení § 34 odst. 3 písm. a) zákona č. 245/2006 Sb. shora citované ustanovení obchází a rovněž staví do nerovného postavení zdravotnická zařízení – subjekty v seznamu neuvedené proti zdravotnickým zařízením v seznamu uvedeném. Vytváří totiž dvě kategorie zdravotnických zařízení, z nichž zdravotnická zařízení zařazená do sítě veřejných zdravotnických zařízení na základě ustanovení § 34 odst. 3 písm. a) a § 40 zákona č. 245/2006 Sb. jsou zvýhodňována proti skupině zdravotnických zařízení v příloze k zákonu neuvedených, aniž by byla dána jasná a konkrétní pravidla pro zařazení tohoto či onoho zdravotnického zařízení do seznamu uvedeného v příloze k zákonu č. 245/2006 Sb. Pro úplnost Ústavní soud dodává, že stát mohl uspořádat zdravotnická zařízení ve smyslu své garance základních práv vymezených v čl. 6 odst. 1 a v čl. 31 Listiny již před tím, než přenechal svůj majetek v rozsahu stanoveném zákonem č. 290/2002 Sb. krajům a obcím.

73. Při posuzování závažnosti ústavně chráněných hodnot územně samosprávných celků i jednotlivých zdravotnických zařízení se napadená ustanovení zákona č. 245/2006 Sb. jeví jako omezení obsahově neúměrná, neodůvodněná a ve světle obecně akceptovatelné a sdílené hierarchie hodnot jako nepřiměřená.

74. Z pohledu principu proporcionality napadená ustanovení zákona č. 245/2006 Sb. tak nedostojí nárokům kritéria potřeby ani nespĺňují požadavky principů ochrany legitimního očekávání, rovnosti postavení subjektů, obecnosti zákona a právní jistoty. Čl. 11 odst. 1 Listiny a čl. 8 a čl. 101 odst. 4 Ústavy byly tudíž porušeny.

75. Podle čl. 1 Ústavy je Česká republika demokratickým právním státem. Ústavní soud již dříve uvedl, že Česká republika se hlásí k principům nejen formálního, nýbrž především materiálního právního státu. Ústava akceptuje a respektuje princip legality jako součást celkové koncepce právního státu, neváže však pozitivní právo jen na formální legalitu, ale výklad a použití právních norem podřizuje jejich obsahově materiálnímu smyslu. Jak uvedeno shora, jedním ze základních předpokladů fungování právního státu je i existence vnitřního souladu jeho právního řádu. Proto je také nutné, aby jednotlivé právní předpisy byly srozumitelné a aby z nich vyplývaly předvídatelné následky.

76. Vycházejíc z uvedeného, plenum Ústavního soudu rozhodlo o derogaci předmětných zákonů ustanovení ve znění, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu. To znamená, že se nálezem Ústavního soudu zrušuje ustanovení § 34 odst. 2 věty druhé, § 34 odst. 3 písm. a), § 34 odst. 6, § 40 a příloha k zákonu č. 245/2006 Sb. Plenum Ústavního soudu rozhodlo vzhledem ke zrušení ustanovení § 34 odst. 2 věty druhé i o zrušení ustanovení § 34 odst. 2 věty třetí, která zní: „Věta druhá se nevztahuje na hlavní město Prahu.“, ač to nebylo navrhovatelem navrhováno, neboť tato věta v důsledku zrušení ustanovení § 34 odst. 2 věty druhé zcela pozbyla svůj smysl (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 31. října 2001 sp. zn. Pl. ÚS 15/01, Sbírka rozhodnutí, svazek 24, nálezy č. 164; vyhlášen pod č. 424/2001 Sb.). Ostatní ustanovení zákona č. 245/2006 Sb. zůstávají tímto nálezem Ústavního soudu nedotčena, neboť nebyla napadena.

77. Ústavní soud zároveň zdůrazňuje, že předmětem přezkumu Ústavním soudem byla ustanovení § 34 odst. 2 věty druhé, § 34 odst. 3 písm. a), § 34 odst. 6, § 40 a příloha k zákonu č. 245/2006 Sb. To tedy znamená, že Ústavní soud neposuzoval ústavnost ostatních ustanovení zákona č. 245/2006 Sb. I když Ústavní soud zrušil ve výroku tohoto nálezu uvedená ustanovení zákona č. 245/2006 Sb., zůstává zachován proces zřizování, vzniku a fungování veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízení tímto zákonem založený, neboť předmětným návrhem napaden nebyl. Proto Ústavní soud ani nekonkretizuje případná další řešení v oblasti ochrany života a zdraví a jejich úpravu ponechává na moci výkonné a zákonodárné.

78. Podle ustanovení § 58 odst. 1 zákona o Ústavním soudu jsou nálezy, kterými Ústavní soud rozhodl o návrhu na zrušení zákona nebo jiného právního předpisu podle čl. 87 odst. 1 písm. a) a b) Ústavy, vykonatelné dnem jejich vyhlášení ve Sbírce zákonů, pokud Ústavní soud nerozhodne jinak. Ústavní soud má za to, že návrh na zrušení napadených ustanovení § 34 odst. 2 věty druhé, § 34 odst. 3 písm. a), § 34 odst. 6, § 40 a přílohy k zákonu č. 245/2006 Sb. je důvodný, a proto je zrušil dnem vyhlášení tohoto nálezu. Bylo by totiž v rozporu s principy demokratického právního státu a v rozporu s principy právní jistoty, aby v období od vyhlášení do publikace nálezu mohla být napadená ustanovení zákona č. 245/2006 Sb. aplikována.

79. Pokud jde o návrh navrhovatele na přednostní projednání věci, Ústavní soud nepovažoval za nezbytné samostatným usnesením vydaným podle ustanovení § 39 zákona o Ústavním soudu vyslovit, že věc, již se návrh týká, je naléhavá. Ústavní soud však i bez tohoto formálního usnesení projednal věc přednostně z důvodu právní nejistoty zdravotnických zařízení jednak uvedených v příloze k zákonu č. 245/2006 Sb. a jednak těch, které v příloze k zákonu uvedeny nejsou.

Předseda Ústavního soudu:
JUDr. Rychetský v. r.

Odlišné stanovisko podle § 14 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, zaujal k rozhodnutí pléna soudce Jan Musil a k jeho odůvodnění soudci Vojen Güttler, Ivana Janů, Vladimír Kůrka, Pavel Rychetský, Miloslav Výborný a Eliška Wagnerová.

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon: 272 927 011, fax: 974 887 395 – **Redakce:** Ministerstvo vnitra, Nám. Hrdinů 1634/3, pošt. schr. 155/SB, 140 21 Praha 4, telefon: 974 817 287, fax: 974 816 871 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, fax: 519 321 417, e-mail: sbirky@moraviapress.cz. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel.: 00421 2 44 45 46 28, fax: 00421 2 44 45 46 27. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha na rok 2006 činí 3000,- Kč, druhá záloha činí 3000,- Kč, třetí záloha činí 2500,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, celoroční předplatné – 516 205 176, 519 305 176, 516 205 174, 519 205 174, objednávky jednotlivých částek (dobírky) – 516 205 207, 519 305 207, objednávky-knihkupci – 516 205 161, 519 305 161, faxové objednávky – 519 321 417, e-mail – sbirky@moraviapress.cz, zelená linka – 800 100 314. **Internetová prodejna:** www.sbirkyzakonu.cz – **Drobný prodej – Benešov:** Oldřich HAAGER, Masarykovo nám. 231; **Brno:** Ing. Jiří Hrazdil, Vranovská 16, SEVT, a. s., Česká 14; **České Budějovice:** SEVT, a. s., Česká 3, tel.: 387 432 244; **Hradec Králové:** TECHNOR, Wonkova 432; **Cheb:** EFREX, s. r. o., Karlova 31; **Chomutov:** DDD Knihkupectví – Antikvariát, Ruská 85; **Kadaň:** Knihařství – Příbšková, J. Švermy 14; **Klatovy:** Krameriovo knihkupectví, nám. Míru 169; **Liberec:** Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Litoměřice:** Jaroslav Tvrdík, Lidická 69, tel.: 416 732 135, fax: 416 734 875; **Most:** Knihkupectví „U Knihomila“, Ing. Romana Kopková, Moskevská 1999; **Olomouc:** ANAG, spol. s r. o., Denisova č. 2, Zdeněk Chumchal – Knihkupectví Tycho, Ostružnická 3, Knihkupectví SEVT, a. s., Ostružnická 10; **Ostrava:** LIBREX, Nádražní 14, Profesio, Hollarova 14, SEVT, a. s., Denisova 1; **Otrokovice:** Ing. Kuččík, Jungmannova 1165; **Pardubice:** LEJHANEC, s. r. o., třída Míru 65; **Plzeň:** TYPOS, a. s. Úslavská 2, EDICUM, Vojanova 45, Technické normy, Lábkova pav. č. 5, Vydavatelství a naklad. Aleš Čeněk, nám. Českých bratří 8; **Praha 1:** NEOLUXOR, Na Poříčí 25, LINDE Praha, a. s., Opletalova 35, NEOLUXOR s. r. o., Václavské nám. 41; **Praha 2:** ANAG, spol. s r. o., nám. Míru 9 (Národní dům); **Praha 4:** SEVT, a. s., Jihlavská 405; **Praha 5:** SEVT, a. s., E. Peškové 14; **Praha 6:** PPP – Staňková Isabela, Puškinovo nám. 17; **Praha 7:** MONITOR CZ, s. r. o., V háji 6, tel.: 272 735 797; **Praha 8:** JASIPA, Zenklova 60, Specializovaná prodejna Sbírky zákonů, Sokolovská 35, tel.: 224 813 548; **Praha 9:** Abonentní tiskový servis-Ing. Urban, Jablonecká 362, po – pá 7–12 hod., tel.: 286 888 382, e-mail: tiskovy.servis@abonent.cz; **Praha 10:** BMSS START, s. r. o., Vinohradská 190; **Přerov:** Odborné knihkupectví, Bartoškova 9, Jana Honková – YAHOO – i – centrum, Komenského 38; **Sokolov:** KAMA, Kalousek Milan, K. H. Borovského 22, tel.: 352 303 402; **Šumperk:** Knihkupectví D & G, Hlavní tř. 23; **Tábor:** Milada Šimonová – EMU, Budějovická 928; **Teplice:** Knihkupectví L & N, Masarykova 15; **Ústí nad Labem:** PNS Grosso s. r. o., Havířská 327, tel.: 475 259 032, fax: 475 259 029, Kartoon, s. r. o., Solvayova 1597/3, Vazby a doplňování Sbírek zákonů včetně dopravy zdarma, tel.+fax: 475 501 773, www.kartoon.cz, e-mail: kartoon@kartoon.cz; **Zábřeh:** Mgr. Ivana Patková, Žižkova 45; **Žatec:** Prodejna U Pivovaru, Žižkovo nám. 76, Jindřich Procházka, Bezděkov 89 – Vazby Sbírek, tel.: 415 712 904. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od začvidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamacce:** informace na tel. číslech 516 205 207, 519 305 207. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.